Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

ПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

мнай 1921 оной брини 21-һээ гарана | № 143 (14163) | 1973 оной июнийн 20, среда | Сэн 2 мүнгэн

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1973 оной июнийн 18-най Указаар Буряадай АССР-эй арадай уран зохёолшо (поэт) гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ бии болгожо, энэ нэрэ зэргэ олгохо дүрим баталба.

Олон жэлэй туршада зохёохы ажалай, нийтын ажал ябуулгын түлөө, удха түгэлдэрөөр, уран гоёор бэшэһэн, республика дотор, мүн республикаһаа гадуур мэдээжэ болоһон зохёолнуудай түлөө уран зохёолой литературын ажал ябуулагшадта — республикын прозаик, поэт болон драматургнуудта Буряадай АССР-эй арадай уран зохёолшо (поэт) гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум олгохо.

Буряадай АССР-эй арадай уран зохёолшо (поэт) гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ республикын уран зохёолшодой холбооной правлениин зууршалгаар олгогдохо.

Л. И. БРЕЖНЕВЫЕ ВАШИНГТОНДО ХУУЛИТА ЁҺООР УГТАЛГА

ВАШИНГТОН. (ТАСС-ай тусхай корр.). США-гай [През]идент Р. Никсонэй уряалаар, албанай хэрэгээр [Ам]ерикын Холбоото Штадуудта ошоһон КПСС-эй ЦК-гай [Ген]еральна секретарь Л. И. Брежнев июнийн 18-да Ва[шин]гтон ерээ.

Угтамжын тусхайта ёһолол Сагаан байшангай дэргэ[дэ] болобо. Ябаган сэрэгшэд, летчигууд, морягуудһаа бү[рил]дэһэн хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа. Советскэ Сою[зай], Америкын Холбоото Штадуудай гүрэнэй тугууд хиид[эр]энхэй байба.

Нютагай сагаар үглөөнэй 10 час 30 минутада Кэмп[-Дэ]видһээ ниидэһэн тусхай вертолет Сагаан байшангай [дэр]гэдэ ерэжэ буугаа. Леонид Ильич Брежневые США-[гай] Президент Ричард Никсон, тэрэнэй һамган халуу[һаа]р амаршалба.

США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерс түрүүтэй уг[тал]жа хэхэ комитедэй гэшүүд хүндэтэ совет айлшанине [угта]а. Штабуудай начальнигуудай комитедэй түрүүлэг[шэ] адмирал Т. Мурер, США-гай гүрэнэй секретариин [ор]лагша У. Стессел, Вашингтон хотын мэр У. Вашинг[тон], дипломатическа корпусой ахамад, Никарагуаһаа [СШ]А-да байдаг элшэн сайд Г. Сервилья-Сакаса болон [бусад] тушаалтад тус комитедэй бүридэлдэ оронхой.

Хэдэн зуун вашингторойхид Л. И. Брежневые угтал[г]аа Сагаан байшан тээшэ ерээ.

Үдэшэжэ ошолсогшод — КПСС-эй ЦК-гай Политбюро[гой] гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр [А.] А. Громыко, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай [мин]истр Н. С. Патоличев, граждан авиациин министр [Б.] П. Бугаев, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин [туһ]алагшад Г. Э Цуканов, А. М. Александров, ТАСС-ай [ген]еральна директор Л. М. Замятин, СССР-эй Наукануу[дай] академиин США-е шэнжэлхэ институдай директор [Г.] А. Арбатов, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн [Г.] М. Корниенко гэгшэд Л. И. Брежневтэй хамта ерэ[бэ].

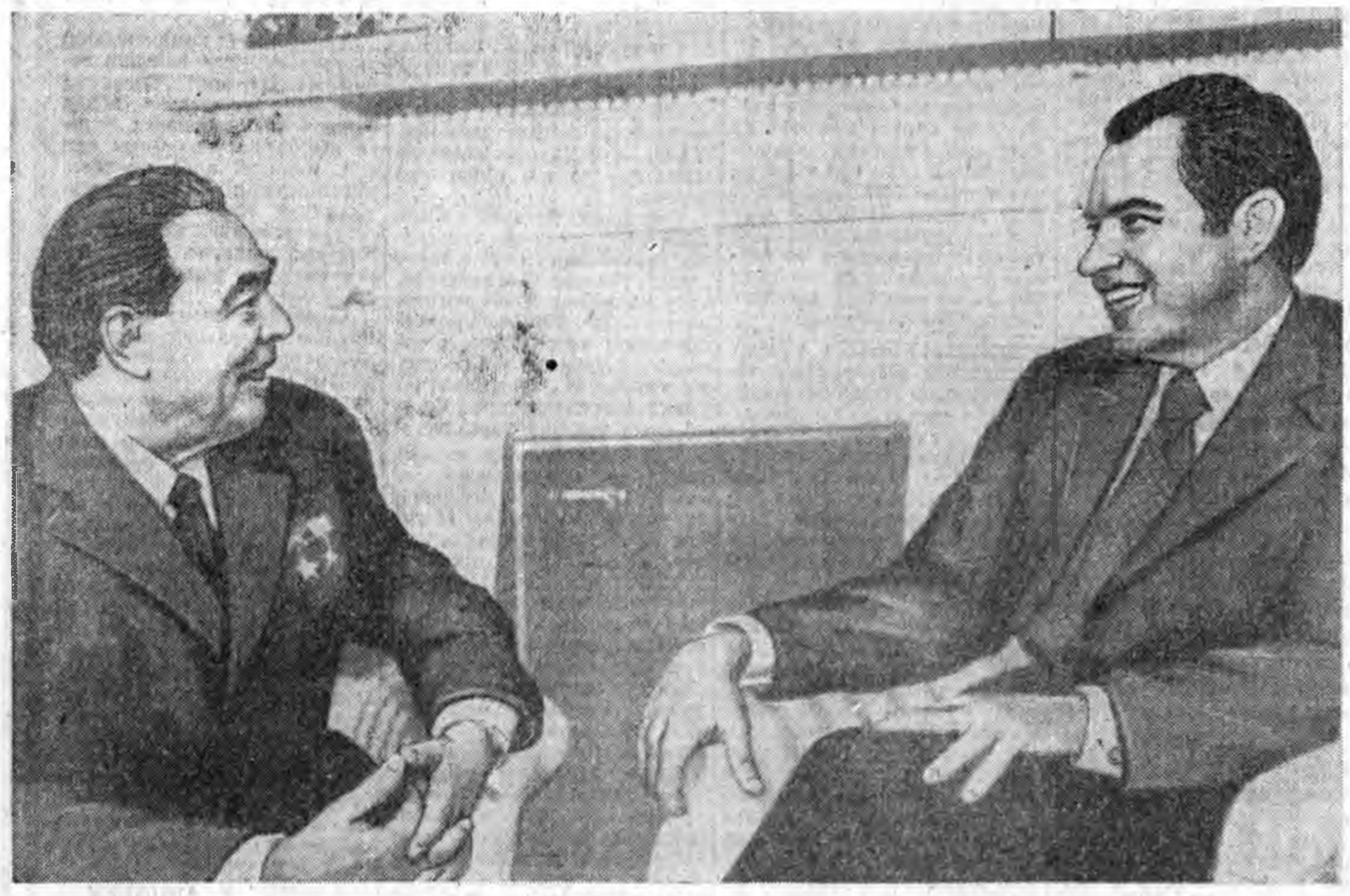
[Л]. И. Брежневые угталгын ёһололдо Советскэ Союз[һаа] США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, ООН-[эй] дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Я. А. Малик, [сов]ет посольствын хүдэлмэрилэгшэд Совет талаһаа ха[бал]даа.

Угтамжын хүндэлэл ёһололдо совет, американ ба [гад]адын олон журналистнууд байлсаба.

Советскэ Союзай, США-гай гүрэнэй гимнүүд гүй[цэ]эгдөө. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин ерэ[лтэ]й хүндэлэлдэ артиллериин 21 буудалгаар салют үг[тэ]э.

Л. И. Брежнев, Р. Никсон хүндэлэлэй харуулай жаг[сааг]ай урдуур гараа. Удаа тээнь КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, США-гай Президент трибуна тээшэ ошобо.

США-гай Президент Р. Никсон амаршалгын үгэ хэлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. И. Брежнев Р. Никсон хоёр хөөрэлдэжэ байна.

Фототелеграфаар абтаһан зураг.

Р. НИКСОНЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

[Г]осподин Генеральна сек[ретарь]!

[М]анай хүндэтэ айлшад!

[Х]олбоото Штадуудта алба[най] хэрэгээр түрүүшынхеэ [ерэ]эд байхадатнай, господин [Бре]жнев, Танине амаршалха [ни]ехэ зол намда тудаба. [Жэл]эй урда тээ Москвада [ерэ]һэн, тиихэдээ хэдэ хэ[дэн] хэлсээнүүдые баталһан [бэ]лаабди, манай агууехэ [хоёр] гүрэнэй хоорондын ха[рил]саае тэдэ хэлсээнүүд [хэ]р хубилгаа.

[Эд]э хэлсээнүүдэй баталагдаһанһаа хойшо хэгдэһэн бүхы юумэнүүд, албанай хэрэгээр Танай ерэлгэдэ бэлэдхэл олон һарын турша соо ябуулагдаһан, бэшэгүүд абалсагдаһан, тэрэшэлэн ондоо тушаалтадай уулзалганууд болоһон байна. Эдэ бүгэдэ иимэ тобшолол хэхэ арга намда олгоо: нёдондо һууриинь табигдаһан хүдэлмэри энэ жэлдэ дээдэ тушаалтадай уулзалганuудай Вашингтондо болохо үедэнь үргэлжэлүүлэгдэхэһээ гадна, мүн манай хоёр правительствын хоорондохи харилсаае улам һайжаруулха, манай арадуудта — совет арадта, американ арадта — бүри һайн байдал хангаха уг зорилго, манай хоёр оронһоо гадна, бүхы дэлхэйдэ хабаадаха — зэбсэглэлгын гарза хохидолһоо сүлөөлхэ ба эб найрамдал хангаха уг зорилго түбхын түрүүндэ түйлаха шэглэлээр, нёдондонойхиһоо бүришье ехэ дэбжэлтэ түйлаха арга боломжо манда бии болохо байха.

Бидэн тээшэ телевизионно камерануудай шэглүүлэгдэнхэй байхые харана бэзэт, господин Генеральна секретарь. Энэ ямар ушартайб гэхэдэ, Америкэдэхи хэдэн миллион хүнүүд, Советскэ Союздахи хэдэн миллион хүнүүд бидэнние харана бэшэ гэжэ мүн бидэнэй хэлэһэн үгэнүүдые шагнажа байнал.

Гансашье совет арад, гансашье американ арад бидэние харана бэшэ гэжэ мүн лэ нэмээн хэлэхэ байнаб. Мүнөөдэрэймнай уулзалгые бүхы дэлхэй адаглан хаража байна. Юундэб гэхэдэ, дэлхэйн хүсэн түгэлдэр хоёр гүрэнэй ударидагшадай, эдэнэй правительствануудай хамтадаа хүдэлмэри ябуулжа байгаа хадань, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал хангаха арга боломжо улам ехэ болохо гэжэ дэлхэйн бүхы арадууд мэдэнэ.

Дэлхэй мүнөө манда, манай хэхээ байгаа уулзалгануудта найдана. Энэ неделиин турша соо уулзалгануудые хэхэ үедөө эдэ найдабаринуудыень буруу һүргэхэгүй байхабди гээд этигэнэб, господин Генеральна секретарь.

Манай орон дотор сагаа һайнаар үнгэргэхыетнай хүсэнэбди. Гэхэ зуура, манай хоёр арадта, бүхы дэлхэйдэ угаа ехэ удха шанартай энэ ерэлгыстнай бидэнэр бүгэдын эрмэлзэдэг уг зорилгодо хүргэхэ, манай хоёр ороной хоорондо эб найрамдал тогтоохоһоо гадна, мүн дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы арадуудта амгалан байдал, хүгжэлтэ дэбжэлтэ хангаха ехэ алхам мүн гэжэ совет арадһаа, американ арадһаа гадна, мүн дэлхэйн арадууд сэгнэнэ гээд түбхын түрүүн тоолонобди.

***

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев харюугай үгэ хэлэбэ.

[Л]. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

[Х]үндэтэ господин Прези[дент]!

[Х]үндэтэ госпожа Никсон!

[Э]хэнэрнүүд, господанууд!

[Г]осподин Президент Тан[ие] дахинаа уулзажа байһан[даа] ехэ баяртайб, бидэнэй — [Сов]ет Социалис Республика[н]уудай Союзай түлөөлэгшэ[дэй] нэрэ дээрэ хэлэгдэһэн ха[ни] үгэнүүдэй түлөө баяс[ха]н хүргэнэб.

[А]лбанай хэрэгээр Танай оронд түрүүшынхеэ ерэбэб. Америкэтэй, американ арадтай түрүүшынхеэ нюураараа танилсажа байнаб.

Москваһаа Вашингтон хүрэтэр холын зам гаталаабди. Манай ниислэл хотонууд хоорондоо арбаад мянга шахуу километрэй зайтай.

Гэбэшье Эйнштейнэй теори дотор хараалагдаагүй, өөрын тусхай ойлгомжонууд политикын талаар баримталагдан бэелүүлэгдэнэ. Манай оронуудай хоорондын зай һайтар бэлдэгдэһэн маршрудаар мүнөө сагай самолёдуудаар гаталагдахаһаа гадна, мүн ехэ уг зорилгын — манай оронуудай арадуудта бата бэхи эб найрамдал хангаха, дэлхэй дээрэ аюулгүй байдал бэхижүүлхэ гэһэн ехэ уг зорилгын бидэние нэгэдхэжэ байһан дээрэһээнь, оронуудай хоорондохи зай хороно.

Жэлэй урда тээ Москвада энэ шэглэлээр хамтадаа ехэ алхам хээ һэмди. Бидэнэй түрүүшын уулзалгын үрэ дүнгүүд манай оронуудай хоорондын амгалан харилсаанда һайн, найдамтай үндэһэ һуури табяа.

Энэ үндэһэ һуурида түшэглэн, саашадаа дабшаха хэрэгтэй гэһэн адли һанал болдол бүри тиихэдэ, бидэндэ бии байһан юм. Үнгэрһэн жэлэй турша соо энэ талаар һайн эхин табигдаһан байна. Холбоото Штадуудта албанай хэрэгээр бидэнэй ерэлгэ, Тантай хэхэ уулзалгануудhай хамта эхилһэн хэрэгтээ шэнэ хубитые оруулха гэжэ хоёр талаһаа шиидэнхэй байһанаймнай гэршэ тэмдэг болоно гээд мүнөө тоолонобди.

Тантай, господин Президент, мүн Америкын гүрэнэй бусад ажал ябуулагшадтай хэгдэхэ хөөрэлдөөнүүд манай арадуудай найдабарие харюулхынь, бүхы хүнүүдэй ерээдүйн амгалан байдалай аша туһада зорюулагдахынь тула һайса оролдолго гаргахаар би, намтай хамта ерэһэн нүхэдүүд бэлэн байнабди.

Р. Никсонэй, Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа, альга ташалгануудаар угтагдаа.

Тусхайта хүндэлэл ёһололой дүүрэмсээр Л. И. Брежнев, Р. Никсон Сагаан байшан тээшэ ошобо.

Сагаан байшангай дэргэдэ болоһон угтамжын тусхайта ёһолол телевидени болон радиогоор үргэнөөр дамжуулагдаа.

Л. И. БРЕЖНЕВ, Р. НИКСОНТЭЙ ХӨӨРЭЛДЭЖЭ ЭХИЛЭЭ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай Президент Ричард М. Никсонтэй КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэхэ хөөрэлдөөнүүд июнийн 18-да Сагаан байшан соо эхилээ.

1972 оной майда болоошо московско уулзалгаһаа хойшо үнгэрһэн үе соо совет-американ харилсаанай ямараар бүрилдэһэн тухай һанал болдолоо мэдэлсэхэ зуураа, харилсаамнай бүхы дээрээ таарамжатайгаар хүгжөө гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, США-гай Президент тэмдэглэбэд.

Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай хоорондын харилсаанай гол ёһонуудые тодорхойлһон, 1972 оной май соо гар табигдаһан хамтын документые үндэһэ болгон, харилсаа холбоондо орожо магад шэнэ һалбаринуудые мүнөөдэрэй хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэлжэ үргэлжэлөө.

Хөөрэлдөөнүүдтэ Совет талаһаа: КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин; Америкын талаһаа: США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерс, национальна аюулгүйе сахилгын талаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджер хабаалаба.

Хөөрэлдөөнүүд бүтэмжэтэй оршон байдалда үнгэрөө.

ВАШИНГТОНДОХИ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ВАШИНГТОН. (ТАСС-ай корр.). США-гай Президент Р. Никсонтэй КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн түрүүшын үдэрэй хөөрэлдөөнүүдэй дүүрэмсээр пресс-конференци болобо.

Совет түлөөлэгшэ Л. М. Замятин КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин даалгабаряар иигэжэ мэдүүлээ:

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Сагаан байшан соо США-гай Президент Р. Никсонтэй мүнөөдэр хэһэн хөөрэлдөөнүүдээ бүтэмжэтэй һайн эхилэлгэ мүн гээд сэгнэнэ. Үнгэрһэн жэлэй туршада, май һара соо Москвада болоһон уулзалгаһаа хойшо, Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондын харилсаанай ямар байһаниинь шэнжэлэгдээ. Хэгдэһэн юумэнэй юрэнхы дээрээ болохотойгоор сэгнэгдэдэг байһан ушар элирээ гээд хэлэжэ болохо байна. Гэхэ зуура, харилсаа холбоогоо гүнзэгырүүлхэ, тэрэниие шэнэ һалбаринуудай талаар үргэдхэхэ гэжэ хоёр талын хүсэдэг байһаниинь тусхайлан тэмдэглэгдээ.

Эндэ, Вашингтондо, хэгдэхэ саашанхи хөөрэлдөөнүүд, тэрэшэлэн Калифорниин баруун эрье шадар, Сан-Клементдэ үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй хөөрэлдөөнүүд дурсагдаһан асуудалнуудта зорюулагдаха байха.

Московско уулзалгын үедэ хараалагдаһан замаар манай хоёр гүрэнэй саашадаа дабшаа һаань, совет-американ харилсаае хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ, ашатай туһатай шэнэ алхам хэгдэжэ болохо. Гэхэтэй хамта, энэмнай дэлхэй дээрэхи юрэнхы түгшүүрилые һуларуулгада туһа хүргэхэ гэжэ хоёр талын хүсэдэг байһанай гэршэ жэшээ болохо гэжэ Л. И. Брежнев тоолоно.

Сагаан байшангай пресс-секретарь Р. Зиглер Р. Никсонэй үмэнэһөө иигэжэ мэдүүлбэ: Президентын һанамжын ёһоор, эхилээд байгааша хөөрэлдөөнүүд тон һайнаар үнгэрөө. Холбоото Штадууд хоёр ороной хоорондын бүтэмжэтэй харилсаанай саашанхи хүгжэлтые ехэ удха шанартайда тоолоно. Нёдондо жэл Москвада, Л. И. Брежневтэй Президентын уулзаха үеэр, энэ харилсаанай эхин табигдаһан байгаа. Нёдондо жэл хоёр ороной дээдэ тушаалтадай хөөрэлдэхэ үедэ гар табигдаһан хэлсээнүүдэй үндэһөөр харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ хэрэгтэ түйлагдаһан дэбжэлтые хоёр хүтэлбэрилэгшэ хаража үзэбэ. Тэдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлхэ байха. Эрдэм, техникэ, оршон тойронхи байгаалине сахин хамгаалга, медицинэ, замбуулиние шэнжэлэн ашаглалга гэхэ мэтын һалбаринуудай талаар харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ хэрэгтэ Холбоото Штадууд горитой амжалтануудые зайлашагүй түйлаха байха гэжэ Президент дахинаа тусхайлан тэмдэглээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ саашадаа хэгдэхэ хөөрэлдөөнүүдэй үеэр Холбоото Штадууд, Советскэ Союз шахардуу байдалһаа гаража, ойшоомоор уг зорилгонуудта хүргэхэ замаар бүри саашадаа дабшажа болохо, али али талада, бүхы хүнүүдтэ ашатай туһатай амжалтануудые түйлажа болохо байха гэжэ Президент Никсон тоолоно.

В. ВАШЕДЧЕНКО,
Г. ШИШКИН.

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

[В]АШИНГТОН, июнийн 19. [(Т]СС-ай тусхай корр.). [СШ]А-гай Президент Ричард [М.] Никсон Америкын Хол[бо]о Штадуудта албанай хэ[рэг]эр ошоод байһан КПСС-[эй] ЦК-гай Генеральна сек[рет]арь Л. И. Брежневэй хүн[дэл]элдэ үсэгэлдэр Сагаан [байш]ан соо обед эмхидхээ. [Эн]э обедтэ американ тала[һаа] США-гай вице-президент [С.] Агню, США-гай гүрэнэй [сек]ретарь У. Роджерс, национальна аюулгүйе сахилгын талаар США-гай Президентын туһалагша Г. Киссинджер, США--гай Президентын туһалагша М. Лэйрд, **финансын** министр Дж. Шульц, хүдөө ажахын министр Э. Батц, оборонын министрээр томилогдоһон Дж. Шлезингер, США-гай конгрессэй гэшүүд М. Мэнсфилд, Х. Скотт, Дж. Форд, Т. О'Нил, Р. Гриффан болон бусад, Сагаан байшангай хүдэлмэрилэгшэд, худалдаа наймаанай, американ профсоюзуудай түлөөлэгшэд, бусад тушаалтад байба.

Совет талаһаа СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, граждан авиациин министр Б. П. Бугаев, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагшанар Г. Э. Цуканов, А. М. Александров, ТАСС-ай генеральна директор Л. М. Замятин, СССР-эй Наукануудай академиин США-е шэнжэлхэ институдай директор Г. А. Арбатов, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн Г. М. Корниенко, Советскэ Союзһаа США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин гэгшэд байгаа.

США-гай Президент Р. Никсон обед дээрэ үгэ хэлэбэ.

Р. НИКСОНЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

[Г]осподин Генеральна сек[рет]арь!

[С]овет делегациин гэшүүд!

[Х]үндэтэ айлшад болон ха[нуу]д!

[Үн]гэрэгшэ жэлдэ Киевээр [ерэһэн] үедэмнай тон хүндэ[тэ]эр бидэние угтаһан [...]инада, мүн манай мү[нөөд]эрэй хүндэтэ айлшанай [...] наһаяа үнгэргэһэн ню[...] «Үдэрые үдэшэнь магтадаг оньһон үгэ бии юм» [гэжэ] намда хэлээ.

[Уу]лзалгануудай хэгдэхэ [...]шухала энэ неделиин тү[рүүш]ын үдэр, тэрэшэлэн [Хол]боото Штадуудай ба Со[ветскэ] Союзай хоорондын [харил]саандахи түүхэтэ шэнэ [...]алтын болоһон жэлэй [түрүү]шын ойн үдэр зарим тэды һанамжануудые хэлэхын тула энэ зүбшэлые хэрэглэбэб.

Мүнөөдэрэймнай хөөрэлдөөнүүдэй үрэ дүнгүүд энэ үдэрые магтаха арга бидэндэ үнэхөөрөө олгоно. Жэл үлүүтэйн урда тээ дүүргэһэн хөөрэлдөөнүүдээ һэргээбэбди. Манай хоёр арадай, манай хоёр ороной хоорондын харилсаае шэнэдхэн хубилгаха горитой түйлалтануудай шэнэ һуури дээрэ эдэ хэлсээнүүдээ һэргээгээбди. 1972 оной майн 29-дэ Тантай хамта гар табиһан документмнай энэ хөөрэлдөөнэй эшэ үндэһэн болоо, тэрээн доторoo манай харилсаанай гол ёһонууд тухай үгэеэ ойлголсоһон, тэрэшэлэн стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай хэлсээнүүдые баталһан байгаабди. Энээниие үндэһэ болгон, нэгэ жэлэй урда тээ бүри тодорхой, али али талада ашатай туһатай харилсаанда хүргэхөөр замда ороо һэмди.

Энэ замда орохо аргатай ягаад болоо биибди гэхэдэ, эшэ нүхэсэл болохо тодорхой ушарнуудые мэдэрһэн байнабди. Үзэл сурталайнгаа, социальна байгуулалтануудайнгаа илгаануудтайшье һаань, тааруу харилсаа хүгжөөжэ шадаха байһанаа мэдэрээ һэмди. Ядерна үе сагта эб найрамдалай политикаһаа дээрэ юумэ байхагүй гэжэ ойлгонхойбди. Дайнай, илангаяа ядерна дайнай аюул зайсуулха онсо харюусалга бидэндэ даалгагдана гэжэ мэдэрһэн байнабди. Стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха асари ехэ зорилго шиидхэхэ ябуулга хэжэ орообди. Ехэшье, багашье — бүхы оронуудай эрхые шухашалан хүндэлхэ гээшэ манай уялга болоно гэжэ мүн лэ мэдэрээбди.

Эдэ гол ёһонуудые мүнөөдэрэйнгөө хөөрэлдөөнүүдэй үедэ баһал лаблан баталбабди. Энэ неделидэ эхилһэн хөөрэлдөөнүүдэй, түйлагдаһан хэлсээнүүдэй ёһоор, харилсаагаа нилээд һайжаруулха үндэһэ һуури табяабди.

Үнгэрһэн амжалтануудаа үндэһэ болгон, зохёон байгуулхы хүдэлмэрэе үргэлжэлүүлхэ бата һанаашалгатайгаар Танине, Танай нүхэдые мүнөө үдэшэ, энэ неделиин турша соо угтахабди.

Жэлэй урда тээ, Советскэ Союзһаа бусаһанай һүүлээр США-гай конгресстэ элидхэл хэхэдээ, зүблэрэн баримталһан, гол ёһонуудаа замай картатай, манай хоёр ороной үнэн сэхээр хүтэлбэри болгоол һаань — туһа хүргэхэ картатай жэшээ һэм.

Тэрэ карта дээрэ тэмдэглэгдэһэн маршрудаар манай аяншалһан, үнгэрөөшэ түрүүшын арбан хоёр һара тээшэ мүнөө үдэшэ эрьен харахадаа, сэдьхэлээ ханаха бүхы үндэһэ баримтанууд бии гээд тоолоноб. Москвада байхадаа, өөһэдтөө зорюулан хараалһан энэ замаараа урагшаа дабшаха үшөө нэгэ һайн арга боломжо мүнөө бии болоо.

Энэ түрүүшын үдэр бидэнэй табиһан найдамжатай эхин уулзалгануудаймнай үедэ үргэлжэлүүлэгдэхэ байха гээд Америкэ найдана.

Манай хоёр арад эб эетэй байхые хүсэнэ, манай харилсаан, хүсэн түгэс хоёр гүрэнэй хоорондын харилсаан — бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал хангаха хэрэгтэ найдамтайгаар зорюулагдаха ябадал хангаха онсо харюусалга бидэндэ даалгана.

Манай амжалта гансашье он жэлнүүдээр бэшэ, мүн арбаад жэлнүүдээр, саашадаа олон үенүүдээр хэмнэн тодорхойлогдохо байха.

Олохон американ президентнүүд, гадаадын элигэ мэдээжэ хүтэлбэрилэгшэд олон жэлэй туршада энэ таһалга соо хоол бариһан, амгалан байдалай аша туһада эндэ хамтадаа оролдолго гаргаһан байха. Гэхэ зуура, тэдэнэй хэнииншье бидэнһээ үлүү ехэ харюусалга даагаагүй, бидэнһээ үлүү һайн арга боломжотой байгаагүй гэжэ этигэнхэйб.

Дайнай үүдхэгдэжэ магад аюултай районуудта дэлхэйн хоёр агууехэ наци урда урдаһаа ходо зүринхэй байха гү, али амгалан байдалай аша туһада хамтадаа хүдэлмэрилхэ гүбди? Энэ асуудалда манай үгэхэ харюу ямар байхаб гээд энэ неделидэ бүхы дэлхэй адаглан хаража, шагнаархажа байна.

Танай үгэхэ харюу миниихидэл адли байха гээд мэдэнэб, господин Генеральна секретарь. Дэлхэйн тон хүсэтэй хоёр наци, политическэ философиин талаар ондо ондоо хараа бодолтой байбашье, амгалан байдалай, бүхы арадуудай хоорондын хани барисаанай аша туһада хамтын оролдолго гаргаха байха гэжэ хаа хаанахи хүнүүдэй найдадаг этигэлые хүсэлдүүлхэ байхабди.

Р. Никсон КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, үдэшэжэ ерэлсэһэн хүнүүдэй түлөө совет болон американ арадуудай хани барисаанай түлөө, хоёр ороной, бүхы арадуудай хоорондын эб найрамдалай түлөө үгынгөө түгэсхэлдэ хундага үргэбэ.

• • •

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев харюугай үгэ хэлээ.

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ господин президент!

Хүндэтэ госпожа Никсон!

Эхэнэрнүүд ба господанар!

Нэн түрүүн Танине, господин президент, Танай орон дотор айлшалхые уриһанай тнай түлөө, эндэ Танай хэлэһэн һайн һайхан үгэнүүдэй түлөө, Холбоото Штадуудай газар дээрэ маниие Танай хүндэмүүшээр угтажа байһанайтнай түлөө баяр хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Москвада недондо жэлэй майда эхи табигдаһан совет-американ харилсаануудай саашадаа һайжархын аша туһада Тантай хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлхэ арга боломжотой болоһондоо ехэ ханангы байһан тухайгаа энэ ушарые һамбаашалан хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

МАЛШАДАЙ БУХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨН

ТҮРҮҮ ДҮРШЭЛДЭ—ҮРГЭН ХАРГЫ

Хада уулые бүрхөөмэ хонин һүрэгөөрөө Зэдын аймагай ажахынууд республика соогоо суурхаһаар үнинэй. Буряад оронойимнай бүхыдөө үйлэдбэрилдэг нооһо, хонинай мяханай табанай нэгэ хубиие эдэнэр абана ха юм.

Һүүлэй табан жэлдэ энэ аймагай хонишод һайн үрэ дүн туйлажа, хонин ажалһаа аотадаг олзо доходоо хоёр дахин ехэ болгожо шадаа. Эндэхи ажахынуудай бүхыдөө абаһан 19 миллион түхэриг олзо доходой 12 миллиониинь хонин ажалһаа оруулагдаа. Үнгэрһэн табан жэл соо нооһо абалга 46 процентээр ехэ болоо. Илангаяа хонидой үүлтэр, харууһан һайжаруулагдажа, хурьгад хараа байса олоор абтадаг болоо.

Зуун эхэ хонин бүриһөө хурьга олоор абадаг хонишод жэлһээ жэлдэ олон боложо байдаг. Хэрбээ 1969 ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абаһан хонишод о р о й д о о л 28 хүн байгаа һаа, пёдондо 79 хонишод тиимэ үрэ дүн туйлаа.

Эдэ амжалтануудай гол «нюусань» юун гээшэб? Нэн түрүүн ажахынууд хони үсхэбэрилгые һаучна гуримаар эрхилхэ, түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхэ, селекционно-племенной хүдэлмэри холын хараатайгаар, бодомжотой зүбөөр эмхидхэхэ, һайн байра түхеэрхэ, үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангаха гэхэ мэтэ асуудалнуудта гол анхарал хандуулдаг болоо.

Үшөө нэгэ һайн талань юуб гэхэдэ, түрүү хонишодоо суглуулжа, дүй дүршэл тухайнь хөөрүүлдэг. Тэрэниинь дэлгэрэнгыгээр харуулдаг, бэрхэшүүлэй шадабарие олоной дунда дэлгэрүүлхэ гэжэ оролдодог. Энэ талаар жэл бүри аймагай «Зэдын үнэн» газетын редакцида зуутан-хонишодые суглуулжа, түрүү дүй дүршэлэй андалдаа эмхидхэдэг заншалтай болонхой. Энэ жэлэй хабар болоһон тиимэ заншалта уулзалгада байлсаа һэм.

Тэндэ түрүү хонишодой өөһэдынгөө дүй дүршэл тухайгаа хөөрэһэнһөөнь һабагша татан, тэдэнэй амжалтын зарим «нюусанууд» тухай эндэ хэлэхэ хүсэлтэйб.

Нёдондо аймагай хонишодой хоорондохи мүрысөөндэ илажа, аймагайнгаа, республикын чемпион боложо гараһан Борьёогой совхозой түрүү хонишон Дмитрий Свистуновой дүршэл тухайгаа хөөрэһые һананаб. Байгша ондо энэ хонишон 587 эхэ хониһоо 906 хурьга абажа түлжүүлээ. Зарим хүнүүд энэ үрэ дүндэнь этигэдэггүй. Хайшан гээд иимэ олон хурьга абаа юм гэлсэдэг. Тэд аяар 354 хонидынь эхирлээ ха юм. «Яагаад иимэ олон хонид эхирлээб?

Эндэ ямаршье нюуса байхагүй. Хонидые намар хээлитүүлхын урда ёһотойгоор хүсэ абхуулха, имагтал тарагалуулха хэрэгтэй. Тиигээл һаа, хонид һубайрхагүй, эхирлэхэншье олон байдаг. Юрэдөөл хонидой хурьгалтар хүсыень һуларуулдаггүйбди. Эхир хурьгадта үхэрэй һү, тахяагай үндэгэ үгэжэ тэжээнэбди. Совхознай һаамхай үнеэ отарадамнай үгэдэг юм. Нүгөөдэ «нюусань» юуб гэхэдэ, тэжээл, үшөө дахин тэжээл. Илангаяа эхирлэһэн хонидто, эхир хурьгадта һайн шанартай, ехэ тэжээл хэрэгтэй» — гэжэ нүхэр Свистунов хэлэнэ.

«Коммунизм» колхоздо зууһаа 100 гаран хурьга жэл бүри абадаг хонишод олон. Эндэхид эхирлэдэг хонидой эмэ хурьгадыень илгажа абадаг зантай. Энээниие тусгаар нэгэ хүн тоо бүридхэлдэ абана. Хонидой түрэхэдэ хурьгыень шэгнэжэ, номерлоод, эхынь, хусынь хэды шэнээн нооһо үгэдэгые харадаг. Шэнэ отара эмхидхэхэдэ, үгтэһэн эмэ түлгэдые хонишод өөһэдөө илгажа, шэлэжэ абахадаа дандаал һайн хонин болохыень харадаг байна бшуу.

Эндэхи «Мир» колхоздо зуутанай нэгэн—бэрхэ хонишон Георгий Улзытуев хүдэлдэг юм. Энэ колхоздо 7 отарада зууһаа 100 хурьга жэл бүри абана. Байгша ондо үшөө гурбан хонишод зуутанай зэргэдэ ороо. Тэдэнэр жэл бүри олошоржол байна. Нүхэр Улзытуев гэр бүлөөрөө дүрбэдэхи жэлээ ажаллана. Тэрэ иигэжэ хөөрэнэ:

Үрэжүүлэгдэһэн хонин заатагүй хурьгалха ёһотой. Харин хурьгадые бүрин бүтэнөөр түлжүүлгэ тон ехэ харюусалгатай. Бидэнэр хурьгадтаа талха таряа, үбһэ, зелёнко үгэхын хажуугаар, хэмэл һү уулгадаг зантайбди. Энэ ехэ һайн. Элдэбын микрободосуудтай холимог шэниисын, горохой гурил, шэнгэн һү хурьгадай томо болоходо ехэ нүлөөлдэг. Мүн витаминтай ногооной гурил үгтэдэг. Бэлшээридэ гаргатараа хурьгадаа 2—3 бүлэг болгожо илгаад, эдеэлүүлхэдэ жэгдэ томо болоно.

Түрүү хонишодой хөөрэхые шагнахада, тэдэнэр зунай сагта хонидто хүсэ тамир һайнаар абхуулаад, намар таримал ногоондо, тарянанай һуурида, сабшалангай хэнзэ һормондо үдэр, һүнигүй адуулжа тарагалуулаад, хурьгадаа март һарада абахаар, богонихон болзорто, 20—25 хоног соо искусственна аргаар үрэжүүлхэдэ зохид гэжэ хонишодшье, мэргэжэлтэдшье тоолоно.

Тиимэһээ аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, партийна, профсоюзай, комсомолой комитедүүд хонишодые һайнаар хангалгада тон ехэ оролдолго гаргадаг. Хурьга абалгын үедэ худалдаа наймаа, культурна, медицинын талаар хангалга таһалдадаггүй. Март һарада хүн бүхэн хурьга абалганда хабаадалсахаар лэ оролдоно. Тиимэл хадаа ажахынуудай хонишод урма зоригтойгоор ажаллана, нүхэдэйнгөө анхаралаар баясана, харюудань бүри һайнаар хүдэлнэ ха юм.

Март һарада хурьгадые абахада һайн гэжэ мэдэхэгүй хонишон эндэ байхагүй. Энээн тушаа «Октябрьский» совхозой ахалагша хонишон Лубсан Гургумов иигэжэ хөөрэнэ:

— Дулаанишаг болоһон хойно хурьгалуулхада тэжээлшье тиимэ ехэ хэрэгтэй бэшэ. Октябрь, ноябрь һаранuудта хонид тарагалһан байжа, хээлитэхээршье һайн. Би аймагайнгаа түрүү хонишод нүхэд Цыремпилова, Гомбоев, Цыретаров, Рабдаев, Аюров болон бусадай дүй дүршэлые үнинэй харадаг, ажагладаг хүм. Анхан түрүүшээр зууһаа 100 хурьга абахань бэрхэ шэнги һэн. Мүнөө энэмнай үшөө бага болоод байна. Зууһаа 110—120 хурьга абаха хэрэгтэй. Тиимэл хадань түрүү дүй дүршэлые улам нэбтэрүүлхэ шухала.

Хэдыхэн жэлэй урда тээ аймагай суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Г. Г. Цыремпиловагай зуун эхэ хонин бүриһөө 140 хурьга түлжүүлнэ гэлсэхэдэ үнэншэдэггүй хүн олон һэн. Мүнөө хонишод Д. Свистунов, Г. Рабдаев, Б-Н. Гомбожапов болон бусад 135—156 хурьга абаад байна бшуу.

— Ерэхэ жэлдэ үшөөшье олоор абаха арга боломжо бии. Энэ дүй дүршэлөөр баталагдаа. Имагтал оролдолго, анхарал хэрэгтэй. Илангаяа хонидые үрэжүүлхын урда 15—20 хоногто тэдэниие таримал ногоон (зелёнко) дээрэ бэлшээжэ тарагалуулхада һайн гэжэ һанагшаб. Энээнэй тула 10—15 гектар зелёнко отарын хажууда таригдана. Энээнээ ехэ нарилан, үрэжүүлгын дүүрэтэр эдюулхэ шухала. Бидэнэр үрэжүүлгээ 25 хоногто дүүргэдэг гуримтайбди. Тиихэлээрээ 40—45 хоног соо хонид бэлшээриһээ ерээд, ногоон тэжээл эдинэ. Ходо зелёнко соо байлгажа болохогүй. Энэ жэлдэ зелёнко бага абаа һэмди. Тэед хурьга абалгые 22 үдэр соо дүүргэжэ шадаабди. Хахад һара соо зуун хонин бүриһөө 100 хурьгад абтаад байгаа. Тиимэһээ олоһон дүй дүршэлөө саашадань үшөөл һайжаруулан, амжалтаяа арьбадхахабди, — гэжэ Борьёогой совхозой хонишон Гасаран Рабдаев хэлэнэ.

Борьёогой совхоз үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилжэ тараадагаараа республика соогоо мэдээжэ болоһон ажахы. Эндэ главна зоотехнигээр В. П. Шантаханов хүдэлнэ. Тус ажахы хоёр жэл удаагаар зуун эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абажа түлжүүлбэ. 1972 ондо хонин бүриһөө 4 килограммһаа үлүүтэй нооһон хайшалагдаа. Хонидые эхирлүүлхын тула тарганаар үрэжүүлхэ шухала гэжэ эрдэм наукашье, түрүү дүй дүршэлшье батална. Тиимэһээ үрэжүүлгын урда тээ, һүүлдэнь 20—25 хоног ногоон тэжээл, витамин ехэтэй тэжээл үгэхэ шухала гэжэ эндэхид тоолодог. Эхэ соогоо түлэй болбосоржо байха үедэнь иимэ тэжээл илангаяа хэрэгтэй болодог. Үрэжүүлэгдэхэ хонидые намар илгахадаа дунда зэргээр 52 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйень шэлэжэ абадаг. Хүгшэрһэн, түл үгэдэггүй хонид дары голодоһондо гаргагдана. Энэ жэлдэ эхэ хонидой бүхы 23 отараһаа 18 отарань зуутанай зэргэдэ гаранхай. Зарим жэлдэ 20 отара зууһаа — 100-е абадаг. Энэ хадаа зоо-ветмэргэжэлтэд, хонишодой хамтын ехэ оролдолгоор туйлагдаһан амжалта гээшэ.

Аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ В. Я. Шабановтай хөөрэлдэхэдэ, нютагай залуушуул мал ажал дээрэ, илангаяа хонин ажалда дуратайгаар ошожо хүдэлдэг болоо гэжэ тэмдэглэнэ. Хэрбээ 1965—67 онуудта колхоз хурьга абалгада хабаадалсахаар 50—60 хүниие Улаан-Үдэ хотоһоо асардаг байһан һаа, мүнөө гансал өөһэдынгөө залуушуулай хүсөөр түл абанабди. Залуушуул хонин ажалда удаан хүдэлхөөр ошоно. Тэдэнэй ажаллахаар һайн эрхэ байдал бии болгохо, нэмэлтэ түлбэри, шагнал үгэхэ, гэр байраар хангаха гэхэ мэтэ асуудал шиидхэгдэнхэй. Хонишодой хэрэглэмжэ эгээн түрүүн хангагдана. Тиимэһээ залуу хонишод олошоржо, хонин ажал шэнэ шатада дабшажа ябана. Хүнүүд лэ хамагые шиидхэнэ ха юм гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Бэлшээри багатай «Мир» колхозой хонишод хурьгалха, хүрьгалһан хонидойнгоо хүсэд тэнхээе алдахагүйн тула намарынь хэнзэ ногоондо адуулдаг. 1956 онһоо хойшо хэмэл һү бэлдэжэ, хурьгадта уулгана. Энээнһээ гадна, тэжээл эһээжэ эдюулхэдэ хонид эхирлэхээр олон болоно гэжэ эндэхид хэлсэдэг.

Эдэ бүхы үрэ дүн, амжалта зүндөө бүтэшэнэгүй, хонишод ямаршье эрдэмтэдһээ дутуугүй мэдэрэлтэй болоһон хадаа иимэ амжалта туйлана. Үдэр һүниие илгангүй хүдэлнэ. Өөһэдөө хонишод тон һайн техник-үрэжүүлэгшэд болонхой. Энээнгүйгөөр хурьга олоор абахын аргагүй. Энээниие хэндэшье найдадаггүй, өөрынгөө гараар лэ хэжэ, нюдөөрөө хараагүй һаа, хүсэлынь дутуу ябана бшуу. Үрэжүүлгын пунктнуудые дулаалха, хонидоо үрэжүүлхэһээ 20—30 хоног урдуур бэлдэхэ асуудалда баһал ехэ анхарал табигдана.

Хурьга үбэл абаха дулаан байраар дутамаг дээрэһээ эндэхи ажахынууд март соо хурьгадые абадаг болоһон. Хурьгад оройтожо гараад, томо болохогүй гэжэ энээниие буруушааһан хүнүүд бии һэн. Мүнөө мартын хурьгад декабриинхиһаа дутуугүй шэгнүүртэй болонхой. Энээнһээ хэды ехэ тэжээл алмагданаб. Зуугаад мянган хурьгадые 3—4 һара тэжээхэдэ ехэхэн тэжээл хэрэгтэй. Харин тэрэниинэнь хурьгалха хонидтоо эдюулжэ, намарайнь хүсые арьбалаа һаа, ямаршье гарза байхагүй. 20—25 хоногой туршада үрэжүүлгэ хээд, иимэл хугасаа соо хурьга абахада һайн гэжэ эндэхи хонишодой дүй дүршэл гэршэлээ.

Мүн хонидой нооһо хайшалалган урдандаа 1,5—2 һара соо нобшордог һэн. Гурбадахи жэлээ зэдынхид 15 хоног соо хонидоо хайшалжа дүүргэдэг болонхой. Эндэ эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар хэжэ, мүрысөө зүбөөр ябуулна. Олон хоногто хааже зобоонгүй, хайшалагдаһан хонид тарагалуулагдана. Тарган хонид эхирлэхээр олоч байна.

Хонишодые комплекснээр хангаха асуудал һайнаар табигдана. Нютагай Соведүүд энээниие хиналтадаа абаад байдаг. Хони хайшалга, хурьга абалгын үедэ бүхы хүн зон, нютагай алба хаагшад, интеллигенци хажуу талада үлэдэггүй, ямар нэгэн даалгабари ябашье бэелүүлдэг. Тиигэжэ олоороо оролдоһоной аша үрэ элитээр харагдана бшуу.

Саашадаа шэнэ амжалтануудые туйлахын тула түрүү дүй дүршэлөө бултанай шадабари болгохо, энээнэй тула зуутаниие бүри олон болгохо, гээгдэнги отарануудые шефтээ абажа туһалха гэжэ түрүү хонишод оролдохо байна.

Июниин 25 болотор хурьгадые илгажа дүүргэхэ, хурьган бүхэнэй шэгнүүрые 22 килограммһаа доошо бэшэ болгохо, хонидой үрэжүүлгые 20—25 хоногто дүүргэхэ, отара бүхэнэй газаа 20—25 гектар зелёнко тариха зорилго табигданхай. Зэдын хонишод малшадай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, түрүүшын амжалта туйлаад, саашадаа үшөөл һайнаар хүдэлжэ, юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлые эрхим үрэ дүнтэйгөөр дүүргэхэ эрмэлзэлгэтэй.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

ПОЛИТИЧЕСКЭ ЕХЭ…
ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛЭЙ…
ОРШОН БАЙДАЛДА

Совет хүнүүд июнин 17-до нютагуудтаа ажалладаг депутадуудай Соведүүдтэ түлөөлэгшэдые һунгаха политическэ ехэ эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда дуугаа үгөө. Бүхы республиканудай хүдөө нютагууд болон городуудай олонхидынь үдэ болотор тон олонхи һунгагшад граждан уялгаяа дүүргээд байба.

Кремлиин курантнуудай хангинаатай хамта минстэй **хотын һунгуулиин 3151 участок үүдэнүүдээ сэлибэ.** Москвагайхид, бүхы совет хүнүүдтэл адляар, дэлхэй дээрэ зол жаргалтай ажаһуухын түлөө, амгалан байдалай, ажалай баяра түлөө, социалис Эсэгэ ороноо [illegible] халбаран хүгжэхын түлөө, КПСС-эй XXIV съездэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө — ардай һунгамалнуудта дуугаа үгөө.

Энэжэй урда тээ географическа карта дээрэ тэмдэглэгдээгүй байһан, **саг зуурын 200 гаран һуурин тосхон Полярна Ураалдахи Большеземельскэ тундрада болоо.** Эндэ геологууд, барилгашад, буровигууд, оро үдхэгшэд — Комиин Автономито Республикын таба мянга шахуу һунгагшад ажаһуудаг, хүдэлмэрилдэг юм. Үрэмдэлгын аранганууд, палатканууд, улаан чуманууд һайндэрэй улаан тугуудаар, транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй. Эртэ үглөөгүүр вертолёдууд ба вездеходууд һунгуулиин комиссинуудай гэшүүдые, һунгалтада шухала документнүүдые, газетэнүүдэй шэнэ номернуудые эгээн заха холын нютагуудта абаашаба. Һунгалта хаа хаанагүй тон эдэбхитэй, эмхитэйгээр эхилбэ гэһэн түрүүшын мэдээсэлнүүд һунгуулиин эхилһэнэй һүүлээр удангүй ороо.

Молдавиин нютагай Соведүүдтэ 33797 хүн һунгагдаба. Депутадуудта кандидадуудай 67 процент шахуунь — хүдэлмэришэд ба колхознигууд. 48 процентэнь — эхэнэрнүүд. Депутадуудта кандидадуудые үндэһэ яһанай талаарнь абажа үзэбэл, совет һунгуулиин гуримай демократическа удха шэнжэнь мүн лэ элеэр харагдана.

Республикын террит…
дээрэ ажаһуудаг бүхы …
молдаванууд, ородуу…
ранецууд, гагаузууд, бол…
нууд, белорусууд болон …
сад спицогууд дотор бай…

Нютагай Соведүүдтэ һ… гаха һунгуулиин 710 … шэнэ округ мүнөө Туркм… тогтоогоод. Нефть, …
[illegible]

…гаһанай заводуудай, …
даг баазануудай, реф…
раторнуудай ба танке…
дай салонууд болон …
кампанинууд соо эмхид…
һэн һунгуулиин участ…
дай үүдэнүүд Москвагай…
гаар үглөөнэй 6 часта …
дэмүүшээр сэлигдэбэ.

Һунгалтын үдэр Каз… най городууд болон … нуудай, поселогууд ба … нуудай олохон һунга… нэзгдэхэһээнь бүри … һунгуулиин участогу… ерээ. Үнгэрэгшэ һунгал… хойшо республикын … тоо 500 мянга гаран … нэмэһэн байна.

Ленинградай Выбор… тала. Совет хүнүүдэй … болон һуудал байдалые … һайжаруулха хэрэгтэ… тиин, гүрэнэй зүгһөө ал… хай ехэ анхаралай ха… …гдадагынь энэ рай… жэшээ дээрэһээ хара… Түсэбтэ табан жэлэй эх… хойшо 1800 мянга гаран… бэлжэн метр талмайтай… ранууд, клубууд, соёлой… шангууд, библиотек… кинотеатрнууд, худалдаа… маанай, ниитын эдеэ хо… ажаһуудалай хэрэгл… хангаха 700 гаран … прияти эндэ баригдаа.

(ТАС…)

СЭЛЭНГ…

ГУСИНООЗЕРСК. (**Телефоноор абтаба**). Үни хүлеэгдэһэн нютагай Соведүүдэй һунгалтые аймагаймнай колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай олон түмэн ажалшад аргагүй согтой баяртайгаар, эмхи гуримтайгаар үнгэргэбэ. Юуб гэхэдэ, һунгагшаднай дэлхэй дээрэ эб найрамдал, харилсаа холбоо бэхижүүлхэ талаар КПСС-эй ЦК-гай мүнөө ябуулжа байһан хараа шугамые батаар ойлгожо, эрхим түрүү хүбүүд, басагадаа нютагай Соведүүдэй депутадта кандидадаар дэбжүүлжэ, тэдэндээ нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэһэн байна. Байгша оной энэ һунгалтада бүхыдөө 29 мянга таран ажалшад, һурагшад хабаадалсажа, аймагайнгаа болон нютаг голойнгоо засагай зургаанда 493 түрүү нүхэдөө депутадаар һунгаба. Жэшээлбэл, Юрөөгэй сельскэ Соведтэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан П. Б. Жалсанова, Сэлэн-Дүүмын поселково Соведтэ—Сэлэнгын совхозой һаалишан, Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тадвашкина, аймагай Соведтэ—Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой … рүүлэгшэ, Социалис А… Герой Ж. Б. Ванкеев, … шахтер Ю. М. Тала… барилгашад А. И. Ж… М. Д. Бородин, габья… ханизатор Г. Н. А… гэгшэд депутадаар һ… даа.

Үглөөнэй 10 сагта … доторхи һунгуулиин 7… тогта дуугаа үгэлгэн … байба. Харин 2 часа… гэрхэдэ һунгалтаяа … һэн участогууд бүри … шоржо, аяар 14 боло… Жэшээлбэл, Билюуты… Цагаанай, Нуур-Т… Дэбээнэй, Цайдамай, П… дой, Енхорой, Түхэмэй,… да-Бухэнэй, Харганын … бусад һунгуулиин участ… та үдэрэй хахадта эр… бүүд, басагадай түлөө … үгэлгэн дүүрээд байга… Тиигэжэ бүхыдэнь то… хэлэхэдэ, аймагаймнай … шад үни хүлеэгдэһэн… һунгалтынгаа үдэрые … баясхалантайгаар, эм… гэзр үнгэргэһэн байна.

С. РИНЧИН…
һунгуулиин айм…
комиссиин секре…

УЛААН-ҮДЭ, СОВЕТСКЭ РАЙ…

УЛААН-ҮДЭ. Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэхэ хүдөө ажахын техникумдэ нютагай Соведүүдэй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин 12-дохи участок байрланхай. Техникумэй байшан һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэн. Эндэхи һунгуулиин участогай комиссиин түрүүлэгшэ Валентина Петровна Котлыкова үглөөнэй 6 часта үүдэеэ сэлижэ, суглараһан һунгагшадые бүгэдэ арадай һайндэрөөр, хани халуунаар амаршалаад, Совет гүрэнэй эрхэтэнэй уялга дүүргэхыень урялһан байна.

Бүхы наһаараа үйлэдбэридэ хүдэлөөд, пенсидэ гараһан Татьяна Петровна Томашевская булташһаа түрүүлэн һунгуулиин бюллетень абаад:

—Түрэл оронойнгос… зоной зол жаргалай … Коммунис партиин … һан эб найрамдалай … раммын илан мандах… лөө баяртайгаар дууг… хэмни, — гэжэ хэлэба…

Мүнөө дунда һ… дүүргэхэеэ байһан … Дутаров, пенсионер … Михайлович Сазов … бусад олон һун… үглөөнэй 6 часта у… ерэжэ, дуугаа үгэһэн… юм.

Улаан-Үдын һунг… 12-дохи участогай … һунгагшад үдэрэй 2… арадай кандидадуу… лөө дуугаа үгэжэ … лэб дүүргээд байгаа.

Манай …

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшад республикынгаа 50 жэлэй хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсанхай. Утаһа ээрэгшэдэй бригада фабрика соогоо һайнаар хүдэлдэг гэжэ суурхадаг юм. Тус бригадын гэшүүд Татьяна Гончаренко, Ольга Кутак, Таисия Игнатова, Ольга Лобашова (зураг дээрэ — зүүн гарһаа) халаан бүрингөө даабаринуудые ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

УНИНЭЙ МАЛШАН

Баргажанай совхозой Шитханай отделениин 6-дахи фермын һаалишан Наталья Михайловна Красноярова энэ ажалда 20 гаран жэл соо ажаллажа, нилээдгүй дүршэлтэй болоһон, түрүү малшан юм.

Малшадай Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод тэрэ ажалдаа ехэ амжалта туйлажа байнхай. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлдэ тэрэ мүрысөөндэ илагшадай тоодо оролсоо һэн. Харин энэ жэлэй 4 һара соо тэрэ 18 үнеэнһээ 130 центнер һү һаагаа гэхэ гү, али нэгэ үнеэнһээ 727 килограмм һү һаагаа. Мүнөө Наталья Михайловна нэгэ үнеэнһээ суулхэдэ дунда зэргээр 9,5 килограмм һү һаана.

Н. ГАЛДАНОВ.

ЭРХИМ НЭРЭЕЭ АЛДАНАГҮЙ

Байгша ондо һү ехээр һаахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсожо, Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалиин нэгэдэхи фермэ (даагшань Д-Х. Максарова) һайн үрэ дүн туйлажа, ходо түрүү ябадаг алдар солоёо дахин гэршэлбэ.

Һаяхан аймагай ажахынуудай һаалиин фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй май һарын дүн гаргагдажа, энэ фермын һаалишад бултанһаа ехэ һү һааһан байжа, КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг, 100 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэбэ. Мүн энэ фермын һаалишадай хүндэлэлдэ аймагай түб Загарай тосхондо ажалай алдар солын туг үргэгдөө.

Элхиин фермэ май һарада үнеэн бүриһөө 216 килограмм һү һаагаа. Гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ даабарие амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Фермын залуу һаалишан Ешэн-Хорло Цыденова үнгэрэгшэ май соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 261 килограмм һү һаагаад, аймагай бүхы һаалишадай мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараа. Тэрэ жэлэй таба һарын туршада үнеэн бүриһөө 1.052 килограмм һү һаанхай. Мүн энэл фермын үнинэй һаалишан Галина Раднаевна майда үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 255 килограмм һү һааба.

Эрхирэгэй совхозой Ацагадай фермэ тус мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлээ. Эдэнэр май һарада үнеэн бүриһөө 175 килограмм һү һаагаа. Бэрхэ һаалишан Бутидма Дондокова энэ үе соо үнеэн бүриһөө 220 килограмм һү һааһан байна.

Ацагадай фермын һаалишад, малшад өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, зунай бэлшээриин таба һара соо үнеэн бүриһөө 1.200 килограммһаа бага бэшэ һү һаахын түлөө тэмсэхэ гэжэ уялга абаад, аймагай бүхы һаалишадые мүрысөөндэ уряалаа.

Б. ДУЛМАЖАПОВ,
КПСС-эй Загарайн райкомой инструктор.

ХОЛЫН БЭЛШЭЭРИДЭ

Совхозой центрһээ 80—110 километр холо нэмжыдэг Тага, Хэбэгтэ, Дабаата болон Мальтагай бэлшээридэ «Георгиевский» совхозойхид тарагалуулагдаха малаа май һарада гаргаһан байна. Тага гэжэ газарта 216 буруутай зуһахаар малшан Даша Нимаев гэр бүлөөрөө зөөһөөр һара шахуу болоо. Совхозой дирекци холын бэлшээридэ гараһан малшадые хэрэгтэй бүхы юумээр хангажа, байрадань радиоприёмнигуудые тодхоһон байна.

Мүн эндэхи тужын бэлшээридэ Н. Байбородин дүү хүбүүнтэеэ 153 эрэ хашарагуудые абажа гаранхай. Эдэнэрһээ холо бэшэхэнэ В. Смородниковой бүлэ 180 эмэ буруудтай зуһажа байна.

Хэбэгтэ гэжэ холын бэлшээридэ С. Русских, Р-Х. Цырендоржиевагай гүүртэнүүд байрлана. Дабаатада Г. Беликов 74 үнеэдые тугалтайнь харууһална.

Холын бэлшээридэ гараһан малшад бүхы мэргэжэл шадабаряа гаргажа, даажа абаһан малаа һайса тарагалуулха гэжэ оролдоно. Эдэнэр үхэрнүүдээ 100 үдэртэ 100 килограммаар нэмээхэ зорилго урдаа табинхай.

Д. ДОРЖИЕВ.
Хориин аймаг.

ЗОРИЛГОЁО ЗҮБШЭНЭ

Республикын «Знание» бүлгэмэй Загарайн аймагай организациин пленум һаяхан болоо, «КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1973 он) Пленум ба «Знание» бүлгэмэй аймагай организациин зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар КПСС-эй райкомой секретарь Ю. М. Сахаровский элидхэл хэһэн байна.

«Знание» бүлгэмэй аймагай организаци зэргээ олошоруулха ба саашадань бэхижүүлхэ талаар, арад зоной дунда лекци олоор уншадаг болохо, лекцинүүдэй шанар һайжаруулха талаар нилээд һайн дүнгүүдые туйлаа. Байгша оной түрүүшын табан һара соо аймаг дотор 2800 гаран лекци уншагдаа. Тэдэнэй 896 лекцинь ниитэ-политическэ темээр уншагдаһан байха юм. Тиихэдэ Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулагдаһан олон тоото лекцинүүд уншагдаһан байна. Аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, Горхоной леспромхозой. Элхиин автозаһабарилгын заводой «Знание» бүлгэмэй эхин организацинууд муу бэшээр хүдэлнэ.

Пленум дээрэ үгэ хэлэһэн аймагай Соведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша Д. В. Лаврентьев, һургуулинуудай директорнууд Г. Б. Будуев, В. М. Гуляев, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь А. В. Ишигенов болон бусад КПСС-эй Центральна Комитедэй апрелиин Пленумэй дүнгүүдые бүри мүһэн һайшаан дэмжэжэ байһанаа, Пленумэй материалнуудые олониитэ арад зондо һайнаар тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэриин тон шухала байһаниие онсолон тэмдэглэбэ.

Лекционно хүдэлмэридэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсажа ябадаг 30 лектортэ «Знание» бүлгэмэй Буряадай организациин Хүндэлэлэй грамотанууд болон үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа. Тэдэнэй тоодо дүй дүршэлөөр баян лекторнүүд И. Ц. Аюрзанаев, В. А. Гнатюк, И. И. Матвеев, В. И. Сафронов, К. Г. Тихонов, И. Г. Тулохонов, В. Е. Тугутов, Р. М. Пестерева болон бусад нүхэд оролсоно.

Аймаг дотор лекционно хүдэлмэри саашадань улам һайжаруулжа, удха шанарыень бүри дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол пленум баталан абаһан байна.

М. ИЛЬИН,
«Знание» бүлгэмэй Буряадай организациин референт.

АЖАХЫНУУДАЙ ЭКОНОМИКО ХҮГЖӨӨХЭ

Колхозуудай Бүхэроссиин Соведэй заседани һаяхан Москвада боложо, колхозно байгуулалтын асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, Волгоградай областиин колхозуудта ниитын мүнгэ зөөри зүбөөр ашаглахын хойноһоо хиналта шангадхаха хэмжээнүүд тухай хөөрэлдөөн болобо. Тус областиин зарим колхозуудай правлениинүүдэй зүгһөө мүнгэн һангай гурим журам эбдэһэн ушарнууд элирүүлэгдээ. Жэшээнь, олохон ажахынууд хүлһэнэй барилгын бригаданuудта мүнгэ үлүүсэ ехээр түлэнэ. Газараа, оньһото техникээ муугаар ашаглана.

Колхозуудаа материальна ба мүнгэ зөөри зүбөөр, гамтай һайнаар ашаглаха асуудалнуудта анхаралаа улам ехээр хандуулхыень Волгоградай колхозуудай областной соведтэ дурадхагдаба.

Пермиин областиин гээгдэжэ ябаһан ажахынуудай экономико хүгжөөхэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ тухай асуудал заседани дээрэ хэлсэгдээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ парти, правительствын хүдөө ажахын һалбарида ехэ хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар экономическа талаараа һулашаг ажахынууд тарян ба мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгээ ехэдхэн, материально-техническэ үндэһэ һуурияа бэхижүүлһэн, колхознигуудай байдал һайжаруулһан байха юм. Гэбэшье арга боломжоёо хангалтагүйгөөр хэрэглэдэг колхозууд областьдотор бии байһаар. Ойрын жэлнүүдтэ гээгдэжэ ябаһан ажахынуудай экономико һайжаруулхын тула нэмэлтэ хэмжээнүүдые хараалан бэелүүлхыень Пермиин колхозуудай областной со… дурадхагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай … ажахын таһагые даа… орлогшо В. П. Бородин… бэй ба республиканска … нистерствэнүүдэй, алба… гаануудай хүтэлбэрил… дэлмэрилэгшэд РСФС… хүдөө ажахын министр … Флорентьевэй түрүү… доро болоһон заседани… дэлмэридэ хабаадаһан …

(ТАСС)

ҺУРАГШАДАЙ ЗУНАЙ АМАРАЛТА

АГААРТА БҮМБЭГЭ ДЭГДЭЖЭ БАЙГ!

Һүүлшын хонхо жэнгирээд, шалгалта бариха классуудайхид тэрээндээ бэлдэжэ, бусад һурагшад зунайнгаа амаралтада гараа һаабдаа. Ажахынуудай, предприятинуудай, эмхи зургаануудай профсоюзай үүсхэлээр түхеэрэгдэһэн пионерлагерьнуудта хэдэн зуугаад, мянгаад үхибүүд амардаг.

Зүгөөр бүхы үхибүүдые лагерьта амаруулхын аргагүй бшуу. Хүдөө нютагуудта үйлэдбэриин лагерь гэхэ гү, али бригаданууд эмхидхэгдэжэ, олон үхибүүд ниитэдэ туһатайгаар амаралтаяа үнгэргэдэг болонхой.

Тиихэдэ городой һургуулинуудай ахамад классайхид (ехэнхидээ наймадахиие гү, али юһэдэхиие дүүргэгшэд) үйлэдбэриин тусхай бригада эмхидхээд, дүтэ шадарай ажахынуудта ошожо хүдэлдэг байна. Городой һургуулинуудай дундуур классуудта һурадагуудай зариман пионерлагерьта амардаг гээшэ ааб даа. Зарим эхэ, эсэгэнэр хүдөөдэ байдаг төөдэй, таабайнартаа, бусад түрэл түтимдөө хүүгэдээ эльгээжэ амаруулдаг заншалтай.

Харин лагерташье ошонгүй үлэһэн, тиигээд хүдөө нютагта айлшалха түрэлэй һабагшагүй үхибүүд яаха болоноб? Эхэ, эсэгэнь үглөөгүүр бодоод ажалдаа ябашаха. Тиихэдэнь наймтай-арбатай гү, али арбан гурбатай хүбүүд «бэеэ мэдээд лэ», бүхэли үдэртөө хотын гудамжануудые хэмжэжэ ябаха болоно гү? Үгы даа!

Һургуулиин тараханаа урид городой һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд хэнэй үхибүүн хаана амархаб, хэнэй үхибүүн харууһагүй үлэхэ байнаб гэһэн асуудал элирүүлхыень 1—3-дахи болон 4—5-дахи классуудай багшанарта хандаһан байгаа.

Жэшээнь, Улаан-Үдын 2-дохи дунда һургуулиин директор С. Н. Корытов нигэжэ хөөрэнэ:

— Бидэ гэртэхинэйнь гаргашаар эдеэлүүлээд, 1—4-дэхи классуудай гушан һурагшые нэгэ һарын туршада амаруулха аргатай байгаабди. Үнэн дээрээ гушан табан түрэлхид үхибүүгээ манай һургуулиин талмайда үгэхэ дуратай байһанаа мэдүүлээ. Хайшан гэхэбши? Гушыень абаад, табыень илгаха аалши? Бултыень абахал баатай болообди. Мүнөө тэдэнэртэй Тамара Владимировна Продайвода хүдэлнэ.

— Степан Иванович! Нэгэ һара соо үхибүүд амарха гэлэй. Саада хоёр һара сооньяаха болоноб?

— Түрэлхид өөһэдөө аргыень олохо юм ааб даа. Олонхинь хоёрдохи, гурбадахи ээлжээнэй пионерлагерьта путёвко абаһан байна. Зариманиинь өөһэдөө амаралтада гарахадаа, үхибүүдээ абаад ябахабди гэнхэйнүүд...

Бидэнэй 2-дохи һургуулида ерэхэдэ, тэндэхи талмайда амаржа байһан хүүгэд столоводоо ороод, эдеэлхэ гэжэ һууба. Эдеэниинь яһала һайн, үлтэйшье юумэн үгтэнэ.

Багашуул үглөөнэй юһэнһөө үдэшын табан саг болотор эндэ багшын харууһан доро наададаг, кинодо ошодог «ажалтай» юм ха. Мүн олоороо хамтаржа ном уншадаг.

Һургуули шадарай нимэрхүү талмайнууд ниислэл хотодомнай олон. 45-дахи, 51-дэхи 3-дахи болон бусад һургуулинууд өөһэдынгөө арга боломжые хараадаа абажа, хүүгэдэй амаралтын талмай эмхидхээ.

Гадна горжилуправлени баһал өөрынгөө зүгһөө оролдолго гаргаа. Жэшээнь, 1-дэхи домоуправлениин дэргэдэ «Бригантина» гэжэ хүүгэдэй клуб саг үргэлжэ хүдэлжэ байдаг. Зунай сагта хаанашье хамжангүй улэһэн үхибүүдые спортын гү, али зохёохы шанартай хүдэлмэридэ хабаадуулха талаар тэндэ ехэ юумэн хэгдэнэ. Гурбадахи домоуправленидэ А. П. Гайдарай нэрэмжэтэ клуб һайн хүдэлдэг.

Мүн баһа 2-дохи, 6-дахи домоуправлениин дэргэдэ хүүгэдэй таһалга эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ ерэһэн үхибүүд теннис гү, али шатар, даам наадаха аргатай.

3-дахи домоуправлениин агитплощадка зунай үедэ хүүгэдэй дунда ехэ хүдэлмэри ябуулжа эхилээ. Тэндэ элдэб һонин хөөрэлдөөн үнгэргэгдэдэг, кино харуулагдадаг.

5-дахи домоуправлениин дэргэдэ ниитын хүсөөр библиотека бии болгогдонги. Тэндэ таба мянган хэһэг ном тоологдоно. Үхибүүд тэндэһээ дуратайгаар ном абадаг.

Эдэ бүхы таһалганууд, клубууд, библиотекэнүүд ниитын соведэй үүсхэлээр хүдэлнэ. Тэрэ соведэй бүридэлдэ эдэбхитэй түрэлхид, пенсионернүүд оролсоно.

Хоёрдохи домоуправленидэ хамжадаг гэрнүүдэй нэгэ талмайда зоогдоһон хоёр баханадь сеткэ татаатай. 13—14 наһатайшуул бүмбэгэ сохижо байгаа һэн. Тэдэнтэй хамта О. И. Иванова тэн тэрээн бүмбэгэ сохилсоно. Агаарта дэгдэһэн бүмбэгэ харахадаа, эдиршүүлэй бахархангяар хашхархые дуулахадаа, досоо баясахаар байгаа һэн.

Юрэдөө, хоёр мянган үхибүүдэй эхэ, эсэгэнэр үглөөгүүр һанаа амарханаар хүдэлмэридөө ошоно. Домоуправлениүүдэй эдэбхитэд хүүгэдэйнь сүлөө сагые һонёор үнгэргэжэ, муу юумэнһээ һэргылхэ байна ха юм.

Агаарта бүмбэгэнүүдэй дэгдэхэнь олошорог лэ!

Ц. ДОНДОГОЙ.

ЗАГАРАЙ. Арад зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангадаг комбинадай оёдолшод, табадахи разрядай мастернууд Татьяна Никифоровна Раева, Нина Васильевна Фёдорова, залуу мастер Галина Старостина гэгшэд мүнөө, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоод, амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай. Бэрхэ оёдолшодой бүтээһэн зүйлнүүдые захигшад дуратайгаар абадаг юм. Гадна тэдэнэр халаанайнгаа нормо ходо үлүүлэн дүүргэдэг. Тэдэнэр коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВЛКСМ-эй гэшүүн, эсхэгшэ Галина Старостина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

(...үгэсхэл. Эхниинь 1-дэхи нюурта).

Москвада манай уулзаһаай һүүлээр үнгэрһэн саг болбол СССР США хоёрой орондохи харилсаануудые йжаруулха гэһэн, нэгэ жэй саада тээ Та бидэ хоё й суг хамта гараа табиһан кумент дотор баталагдаһан галан ёһоор зэргэ оршон йха ёһо гуримуудай ёһоор, э харилсаануудые шэнэдн байгуулха гэһэн хамтын раа шугамаймнай зүб һые үнэмшэстэйгөөр гэрлээ гэжэ би һаначаб. Бирэр зүб харгыгаар дабшабди, юуб гэхэдэ, энэ харгы даа манай оронуудай арадай, бүхы хүн түрэлтэнэй хальн шухала аша туһада рюусана гэжэ, господин езидент, Та зүбшөөжэ йгаа ёһотойт гэжэ һанаб.

Москвада эхи табигдаһан най оронуудай хоорондохи рилсаануудай үндэһэ һууудай ёһоор, бодото дээхэгдэһэн, хэгдэжэ байһан ы юумэнүүд бага бэшэ а шанартай. Ажабайдал һайн һургуули мүн.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд шадаа дабшалтын шэглээ хэлэжэ үгэнэ. Эдэ дүнд мүнөөнэй уулзалгын э шэнэ томо алхамуудые э, совет-американ харилнуудые бүри тогтууритай гожо, энээнэй ашаар эб рамдалай хэрэгтэ, уласрондын түгшүүрилые һууулха хэрэгтэ манай оро дай оруулһан хубитые бүехэ болгохо тээшэ бидэе зоригжуулна.

Совет-американ харилсаадые шэнэдхэн байгуулга юрын зорилго бэшэ ха Ушар юуб гэхэдэ, СР болон США-да ондо оо ниитын байгуулалта хаһаа гадна, «эндэ «хүйдайнай» үлэгдэлые, тэрэ уласхоорондын политимүн хүн зоной ухаан болдо үлөөһэн үлэгдэлнүү усадхаха эрилтэ табиг гээшэ.

Зүгөөр хүн түрэлтэнэй жэлтэ һайн, таарүу зо үзэл бодолтой байха лтэ табина. Совет-амери харилсаануудай бэе бэе ашатай туһатай хүгжэл шэглэл тээшэ бидэнэрэй доосотойгоор, түрөөр шаха бүри манай оронуу арадуудта энээнһээ оро аша туһань бүри ехэ а гэжэ, нимэ хүгжэлтын баримталагшадай тоо олон болохо гэжэ би нээб. Тиимэ хүгжэлтын баримталагшад мүнөө олонхинь болонхой гэжэ эжэ. Тиимэ дээрэһээ Сокэ Союз ба Холбоото дуулай хоорондохи харилсаануудые үргэн дэлисэтэйгээр, холын хараатайгаар байгуулха гэжэ бидэнэр оролдонобди.

США-гай гүрэнэй ажал ябуулагшадтай суг хамта совет-американ харилсаануудай имагтал иимэ харилсаануудта хүсэтэй, шэнэ түлхисэ үгэхэ гэһэн бата хүсэлэлтэйгөөр бидэнэр эндэ ерээбди. Энэ хадаа манай партиин XXIV съезд дээрэ абтаһан эб найрамдалай программатай бүрин зохилдоно.

Америкын Холбоото Штадуудтай харилсаа хүгжөөлгэдэ Советскэ Союзай бэлэн байһыень энэ съезд өөрынгөө тогтоол дотор эли тодоор онсолон тэмдэглээ һэн. Тиихэдээ энэ хадаа совет болон американ арадуудай аша туһада, мүн бүгэдэ ниитын эб найрамдалай аша туһада харюусана гэжэ хараадаа абаһан бэлэй.

Манай партиин — Советскэ Союзай хүтэлбэрилхы партиин — дээдык хуралдаанай энэ шиидхэбэри дотор Америкын Холбоото Штадуудтай хэгдэхэ харилсаануудай асуудалнуудаар баримталха манай гүрэнэй, манай бүхы арадай шууд сэхэ хараа бодол тодорхойлогдоһон юм гэжэ Америкын хүтэлбэрилэгшэдэй бүрин мэдэрхые би хүсэнэб. Имагтал иимэ хараа бодолоор манай бэелүүлжэ байһан политика тодорхойлогдодог юм.

Мүнөөдэр манай хөөрэлдөөнэй үедэ нёдондо жэлэй манай уулзалгын үеын шиидхэбэринүүдые һайшаажа байһан манай бүхы арадай һанал бодол тухай президентдэ би хэлээ һэм. Господин президент, арадууд манай шэнэ уулзалгаһаа ехэ юумэ хүлеэжэ байнхай. Энэ хүлеэлгые харюулха гээшэ манай уялга мүн гэжэ би һананаб. Хоёр талын эрмэлзэлгэ имагтал иимэ гэжэ эндэ, Сагаан байшанда, манай хэһэн түрүүшын хөөрэлдөөнүүд батална гэжэ би һананаб. Манай мүнөөнэй уулзалга манай оронуудай хоорондохи бэе бэедээ ашатай туһатай хани харилсаае саашадань бэхижүүлгэдэ, уласхоорндын бүхы оршон байдалые һайжаруулгада шухала үүргэ дүүргэхэ бэзэ гэжэ энээнтэй дашарамдуулан найдажа, энээнһээ гадна этигэжэ байһанаа мэдүүлнэб.

Үшөө нэгэ асуудал тухай хэлэе. Совет-американ харилсаануудай һайжаржа байһан ушар бүхы дэлхэй дээрэ эгээн үргэн дэмжэлгэ үүсхэнэ гэжэ һайн мэдээжэ. Бусад оронуудай арадууд, правительствэнүүд харилсаанай һайжарһан энэ ушарые дэмжэнэ гээд мэдээсэлнүүдэй олонхинь хэлэжэ үгэнэ. Тиихэ ёһотойшье ха юм. Тэдэнэр уласхоорондын оршон байдал бүхыдэнь һайжаруулха ушар гэжэ, бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ Советскэ Союзай, Холбоотой Штадуудай оруулһан томо хубита гэжэ хаража байна.

Энэ харилсаануудай һайжаржа байһан ушар ямар нэгэн гурбадахи ороной аша туһада хохидол үзүүлнэгүй гэжэ үйлэ хэрэгүүдэй бодото ябасатай, совет-американ харилсаануудай хүгжэлтын шэнжэтэй зааханшье танил хүн бүхэндэ тон эли ха юм даа. СССР США хоёрой хоорондохи һайн харилсаануудай хүгжэлтэ уласхоорондын хэрэгтэ бага бэшэ нүлөөгөө үзүүлхэ, мүнөөшье үзүүлжэ байна гээшэ. Зүгөөр энэ нүлөөн тад ондоо шэнжэтэй. Тэрэ хадаа эб найрамдал, аюулгүй байдал, уласхоорондын хани харилсаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһална. Амгалан ёноной харилсаануудай шэнэ байшан хамтынгаа хүсөөр байгуулжа байхадаа, бидэнэр тэрэниие гадаадын дэлхэйһээ бүтүү харшаар хүреэлэгдэһэн, амяарлагдаһан байшан болгохо гэжэ хүсэнэгүйбди. Энэ үргэн ехэ байшан эб найрамдал, хүнүүдэй амгалан байдал хүндэлдэг бүхы хүнүүдтэ нээлтэтэй байхые хүсэнэбди.

Господин президент, гүрэнэй гадаадын политикые бэелүүлгэтэй холбоотой зорилгонууд заримдаа хэр хүнгэн бэшэ, хүшэр хүндэ байдаг бэ гэжэ мүнөөнэй политическэ ажабайдалай бодото хүгжэлтэ харуулна. Зүгөөр эб найрамдалай һайн һайхан үг зорилгые бэелүүлхэ тээшэ манай эрмэлзэл, бодото хэрэгнай шэглүүлэгдэһэн байбал, энэ даабари хүндэ бэшэ болодог, харин хүсэ, этигэл найдабари оруулдаг юм.

Манай хөөрэлдөөнүүдэй үрэ дүнгүүд ашатай туһатай байха, совет-американ харилсаануудта шэнэ шатын нээгдэһэнэй тэмдэг болохо гэжэ этигэхэ эшэ үндэһэ манай хөөрэлдөөнүүдэй эхин — тэдэнэй удхые, болоно байһан оршон байдалые би хараадаа абанаб — олгожо үгэнэ.

Америкын Холбоото Штадуудай президент Ричард Никсонэй, госпожа Никсонэй элүүр энхын түлөө хундага үргэхыемни зүбшөөгыт.

Эндэ байһан Америкын правительствын гэшүүдэй элүүр энхын түлөө, арадуудай хоорондохи эб найрамдалай һайн һайхан, ехэ хэрэгые дэмжэдэг Холбоото Штадуудай бүхы хүнүүдэй түлөө!

***

Р. Никсонэй, Л. И. Брежневэй үгэнүүдые эндэ сугларгшад ехэ анхаралтайгаар шагнажа, альга ташалгануудаар угтаа.

Обедэй һүүлээр аман үгын ансамблиин концерт болоо.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

ХҮНДЭТЭЙ НАЙМААЛАГША

Үглөөнэй 7 час дүтэлжэ байгаа бэлэй. Доодо-Гол һууринай шэнэ магазинай үүдэндэ хүн зон олон сугларанхай, хүлгөөтэй һэн. Тэдэнэй дунда шорой тооһондо дарагдашанхай, тоһондо зурааһан хубсаһатай механизаторнууд, наһажаал болоһон үбгэд, хүгшэд, залуушуулшье харагдана. Эгээ 7 часай болоходо, магазинай үүдэн нээгдэжэ, суглрагшад энеэлдэ зугаатайгаар, шуулатайгаар магазинда оронод.

— Раяын эжы, «ТУ» сигаретэ бии гээшэ гү?—гэжэ дундуур наһанай нэгэ механизатор асууна.

— Байха даа, ямаршье тамхин элбэг,—гэһэн харюу дуулдана.

Удаань хойно хойноһоо олохон асуудал табигдана.

— Ямар хилээмэн бииб?

— 45 размерэй кирзонэ сабхи олдохо хаяа?

— Басагандам таараха туфли бии гээшэ гү?...

Эдэ бүхы асуудалнуудта наймаалагша урин налархайгаар хандажа, хэрэгтэй болоһон эд бараагь үзүүлжэ, шэлүүлжэ абхуулаад, бүгэдэнэй һанаа сэдьхэл ханаажа гаргана.

Цырен-Долгор Дондоковна Доодо-Гол һууринай магазинда түрүүшынгээ жэл хүдэлнэ бэшэ. 1953 онһоо хойшо наймаалагшаар хүдэлжэ захалһан ажалай хамтартай байна. Энэ хугасаа соо хэдэн олон эд хэрэглэгшэдэй һанаа сэдьхэлые баясуулһыень, хэдэн мянган, миллион түхэригэй эд бараа худалдаһыень—бултыень тооложо барахын аргагүй. Тиимэһээ энэ һууринай ажаһуугшад — һургуулиин үхибүүдһээ эхилээд, үндэр наһатай үбгэд, хүгшэд хүртэрөө нютагай магазинай наймаалагшые ехэтэ хүндэлдэг, ажалыень үндэрөөр сэгнэдэг болонхой.

Доодо-Гол һууринда оройдоол 60 гаран үрхэтэ айл һуудагшье һаа, хүн бүхэндэ өөрынь дуратай эд хэрэглэмжэнүүд, хүсэлнүүд байдаг ха юм. Тиимэһээ бүгэдэнэй дура сэдьхэл хангахын тула Цырен-Долгор Дондоковна бүхы оролдолго, хаба шадабарияа гаргадаг байна.

Зарим үедэ хилээмэнэй дуталдаха, түрүүшын хэрэглэмжын дабһа, зуруул, сай, саахарай бага болоод байха үенүүдшье ушардаг. Иимэ байдалай тудалдахада, наймаалагша һанаа амар, асаржа үгэхыень хүлеэжэ һуудаггүй, Хориин райпо гү, али Удинскын наймаанай нэгэдэл хонходожо, яаралтай дохёо эльгээдэг, хэмжээ абаха эрилтэ табидаг байна. Тиимэһээ Цырен-Долгор Дубжитова һара бүриингөө эд бараанай эрьесын түсэб заатал һаа дүүргэхэ. Жэшээнь, апрель һарада магазиндань 7 мянган түхэригэй наймаа хэхэ түсэб үгтэһэн байгаа. Энэ даабаряа 200 түхэригөөр үлүүлээ һэн. Тэрэнэй урда һарада 8.000 түхэригэй түсэбэй үгтэбэшье, мүн лэ дүүргэһэн байна. Бишыхан һууринда эды ехэ мүнгэнэй эд бараа худалдаха гээшэ амар, хүнгэн хэрэг бэшэ.

— Ямар бараа асаржа үгэнэб гээд һуубал, хүн зоной хэрэглэмжэдэ тиимэшье ехэ хэрэгтэй бэшэ, хуушанай моодын гү, али манда элбэг байһан хубсаһа хунар заримдаа эльгээхээ һанадаг. Тиимэһээ совхозой отделениин хүтэлбэрилэгшэдһөө машина абаад, Хориин райпогой баазада ошожо, эд хэрэглэгшэдэй захиһан, тэдэнэртэ һайшаагдаха, үнинэй хүлеэгдэһэн бараа өөрөө шэлэжэ асаргашаб, — гээд Цырен-Долгор Дондоковна хөөрөө һэн.

Үнгэрэгшэ жэлдэ шэнээр баригдажа, ашаглалгада оруулагдаһан үндэр, һаруул магазиндань орожо харахада, бүхы эд бараанинь түхэл түхэлөөрөө илгагдажа, ондо ондоо тагууд дээрэ табяатай. Үнэ сэнгүүдынь аржыса элеэр бэшэгдэжэ, үлгэгдэһэн байгаа һэн. Магазиндань ариг сэбэр нарин наар сахигдана. Тооһо шоройнь арилгагданхай, аршагданхай, хилээмэнэйнь байдаг таһагай үбэр талада хүшэгэ татаатай байгаа.

Нютагайнгаа эд хэрэглэгшэдэй бүхы хүсэлыень дүүрэн хангахые оролдодог, ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, дүршэлтэй бэрхэ наймаалагшын ажал хүдэлмэридэ үшөө ехэ амжалта хүсэе.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хориин аймаг.

ШАДАМАР ЭМХИДХЭГШЭ

Галина Дамдиновна Цыденова Закаменск хотын тоһоной заводто хүдэлжэ эхилһээр арбаад жэл болобо. Түрүүшээр юрын хүдэлмэришэн байгаа. Шадамар бэрхэ тэрэ басаган удаань Улаан-Үдэдэ мастерай курсда һурахаар эльгээгдэһэн юм. Тэндээ хоёр жэлэй туршада оролдосотой һайнаар һуралсажа түгэсхөөд, урдань хүдэлжэ байһан заводтоо бусаа бэлэй.

Тэрэ гэһээр хэдэн жэл үнгэрбэ. Түрүүн юрын ажалда хүдэлөөд, удаань мастерай курс дүүргэһэн Галина Дамдиновна сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ажал шадамараар эмхидхэдэг байха юм. Хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэхэдөө налгай зохидхоноор хандадаг, абаһаар лэ үгэеэ ойлголсодог заншалтай. Иимэ коллективэй ажал ходо һайн дүнгүүдтэй байдаг ха юм.

Эндэхи тоһоной заводой коллектив сагаан эдеэнэй элдэб янзын зүйлнүүдые гаргажа, городой магазинуудта эльгээнэ. Нёдондо үхибүүдэй амтархан эдидэг морожено үйлэдбэрилжэ эхилээ. Энэ заводто гаргагдаһан продукци саг үргэлжэ һайн шанартай байдаг. Галина Цыденова сагаан эдеэнэй шэнэ продукци үйлэдбэрилхэ, продукциин шанар һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулжа, оролдолго үүсхэлтэйгээр ажалладаг байна.

—Коллективтэмнай ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд олон юм. Нина Алексеевна Сюсина, Екатерина Алексеевна Назимова гэгшэд социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тэдэнэрэй хүдэлһэн халаанда хододоо һайн шанартай продукци гаргагдадаг,—гээд мастер Г. Д. Цыденова хөөрэнэ.

Закаменск хотын тоһоной заводой хүдэлмэришэд түрэл республикынгаа 50 жэлэй алдарта ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Тиигэхэ зуураа продукциин шанар улам һайжаруулха асуудалда онсо анхарал хандуулна. Энэ коллективэй хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байһанда найдамаар.

С. ШАГДУРОВ.

ҮНЭГЭ ҮСХЭБЭРИЛЭГШЭ

Валентина Степановна Юрьева хэдэн жэлэй хугасаа соо сагаан үнэгэдые үсхэбэрилгын дүнгүүдээр нэгэдэхи һуури, мүн «Аймагай эрхим ан үсхэбэрилэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэ 40 эмэ үнэгэнһөө түсэбэй ёһоор 260 гүлгэнэй оронд 306 гүлгэ абаа гэхэ гү, али үнэгэн бүриһөө 7 гүлгэ абаһан болоно. Үсхэбэрилжэ байһан ангай нэгэ арһан тушаалгын дунда зэргын сэнгээр 62 түхэриг 30 мүнгэндэ хүрэһэн байха. 1972 ондо Валентина Степановна гүрэндэ ангай арһа тушаажа, 19278 түхэриг олзо ажахыдаа оруулаа.

Энэ дүнгүүдээрээ тэрэ һанаагаа амарнагүй. Байгша ондо 20500 түхэригтэ ангай арһа тушаахаа гэһэн уялга абанхай.

Харууһалжа байһан эмэ үнэгэн бүхэнэй олоор түрэдэг ба тэрэнэй арһанайнь эрхим шанартайе һайн мэдэдэг һэн тула В. С. Юрьева ангуудые ороондо бэлдэлгын үедэ мэргэжэлтэдтэй зүбшэжэ, эрэ үнэгэдые мүн лэ шанараарнь таарлдуулан илгаха гэжэ оролдодог. Ан үсхэбэрилэгшэ үнэгэдэй гүлгэлхэ хаһада ехээр оролдодог, бүхэли сүүдхэдэ тэрэнээ харууһалдаг байна. Мүн арһа элдэлгын үедэшье фермэһээ холо ошодоггүй. Тиимэһээ манай аймагай эрхим ан үсхэбэрилэгшэ В. С. Юрьевагай хүдэлмэриин дүнгүүд эдэ бүгэдэ дээрэһээ харагдана.

Тэрэ нэгэнтэ бэшэ аймагай газетын хуудаһануудта дүй дүршэл тухайгаа бэшэһэн, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй слетдэ хабаадалсаһан байха юм.

Мүнөө жэлдэ Эрхүүгэй областиин арһа элдэлгын баазын хүдэлмэришэдтэ ошожо, тэндэхи мэргэжэлтэдтэй хөөрэлдэхэ, ажал хэрэгүүдтэйнь танилсаха эрмэлзэлгэтэй.

Зураг дээрэ: В. С. Юрьева.

А. КЛИМЕНКЫН фото-текст.

Хойто-Байгалай аймаг.

НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

„ЯК-40"— тундрада

Салехард—Тюмень гэһэн маршрудаар «ЯК-40» түхэлэй самолёт түрүүшынхеэ ниидэжэ захалба. Областиин түб Тюмень хотоһоо Салехард хүрэтэр 1200 километр зайтай юм. Энэ зайе «ЯК-40» хоёр часһаа үлүүхэн саг соо гаталжа шадана. Эндэ ажалладаг летчигууд шэнэ «ЯК-40» машинануудые хүлеэн абахаар бэлдэжэ байна. Тиигэхэдэнь Хойто Мүльһэтэ океанай эрье шадархи һуурин тосхонуудта, оро үсхэбэрилдэг совхозуудта, байгаалиин газ малтан абагшадай, геологуудай залуухан городууд ба тосхонуудта хүрэтэр агаарай шэнэ лининүүд нээгдэхэ юм.

Ямало-Ненецкэ национальна округой түб һуурин Салехардһаа оронойнай ниислэл Москва, Горький, Воркута, Сыктывкар городууд хүрэтэр агаарай онгосонууд ниидэдэг болонхой. Урдань энэ нютагта үбэлэй үедэ ороор ябадаг, зунай үедэ гол горхонуудаар онгосоор тамардаг лэ байһан юм. Мүнөөнэй залуушуул тиимэ юумэн тухай үбгэжөөлнүүдэй хөөрөөнһөө ойлгожо абадаг. Холын энэ округой гол мүрэнүүдээр хурдан түргэн «Ракетэнүүд» ябана. Заполяриин тосхонуудай ажалшадта газетэ, журналнуудые глиссернүүд абаашажа байдаг. Газопроводой барилгашад болон сэнхир түлишэ малтан абагшадта вертолёдууд, һураг сууда гараһан «Антеинүүд» «алба хэнэ».

П. РЯБОВ,
ТАСС-ай корр.

Арад зоной аша туһада

Коми-Пермяцка национальна округой түб Кудымкар городто «Иньва» гэжэ шэнэ универмаг нээгдэбэ. Шэнэ магазин мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмэ түхеэрэлгэнүүдээр хангаданхай. Жэшээлэн хэлэбэл, хэрэгтэй юумэеэ хүнэй шэлэн абахада зохидхон эрхэ байдал өндэ бии, дүршэлтэй эсхэгшэдтэй хөөрэлдөөд, худалдан абаһан бүдөөрөө хубсаһа эсхүүлээдшье абахада болохо.

1925 ондо Росси дотор Коми-Пермяцка национальна округ анха түрүүлэн өмхидхэгдэһэн байгаа. Тиихэдэ округ дотор оройдоол хэдыхэн магазин байһан юм. Хэрэгтэй юумэеэ худалдан абахын тула эндэхи хүнүүд хэдэн арбаад километр зай гаталха баатай болодог оэлэй. Мүнөө округой һуурин газар бүхэндэ худалдаа наймаанай эмхи хүдэлнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ магазин болон столовонууд илангаяа олоор баригдана. Тэдэнь бултадаа городойхиһоо дутуугүйгөөр түхеэрэгдэнхэй. Юһэдэхи табан жэлэй эхилһэнһээ хойшо округ дотор арба гаран шэнэ магазин, хэдэн столово нээгдэһэн байна. Юсьва тосхондо худалдаа наймаанай түбэй барилга һаядаа дүүргэгдэхэнь.

А. КИПРИЯНОВ,
ТАСС-ай корр.

„Агитаторай гэр"

Усть-Ордын национальна округой Байтог тосхондо арбан «Агитаторай гэр» эмхидхэгдэнхэй. Түрүүшын тиимэ гэр агуу Октябриин 50 жэлэй ойн баярай жэлдэ бии болоһон юм. Нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлдэлгын үедэ эдэ гэрнүүдтэ ехэ хүлгөөтэй байгаа. Тэндэ һунгагшад сугларжа, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг, шэнэ газетэ, журналнуудые уншадаг, элдэб наада эмхидхэдэг байһан.

Нютагай һургуулиин багшанар, хүдөөгэй интеллигентнэр ойлгуулламжын хүдэлмэри ажалшадай дунда ябуулдаг байна. Эндэ үнгэргэгдэдэг лекци, хөөрэлдөөнүүд Коммунис партиин дотоодын, гадаадын политикатай ажалшадые танилсуулдаг, социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ туһалдаг байха юм. Уулзалгада ерэһэн таряашад, малшад дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэдэг заншалтай.

Автобус— губиин харгыда

Машинын сонхоор харахада, хура бороон улам шангадаһан янзатай. Машинамнай нэгэ габэл зүүн тээшээ, үгышье һаа баруун тала руугаа хэлтэгэд гээд абана. Хэды тиимэ байбашье һаань, автоклубай жолоошон Цыдып Жамсаранов машинаяа шадамар бэрхээр жолоодоно. Тэрэ түрүүшынхеэ аян замда ябана бэшэ. Жолоодожо ябаһан машинадаал адли Цыдып түрэл нютагайнгаа газар дайдые эрхимээр мэдэдэг болонхой.

Ябаһаар ябатарнай шиферээр хушагдаһан гэр холохоно сайража харагдаба. Ахалагша хонишон Дарма-Бадар Жапов айлшадые налгай зохидхоноор угтан абажа:

— Орогты, айлшад болохот, — гэнэ.

Гэрэй эзэн эхэнэрэй сайгаа шанаха үедэ Дарма-Бадарай космонавт Филипченкэтэй сугтаа абхуулһан фото-зурагые Цыдып бидэндэ харуулжа:

— Филипченко манай хүндэтэ колхозник юм, — гэжэ омогорхолтойгоор хэлэнэ.

Зэргэлээд Жаповай хүбүүд Владимир Ким хоёрой фото.

— Түрэл губиһаа холо ябашоо, — гэжэ толгойгоо хүдэлгэн эсэгэнь хэлэнэ. — Бараг даа, уданшьегүй бусаха. Шэтын медицинскэ институт дүүргээд, бусажа ерэхэ. Өөһэдөө тиигэжэ хэлэһэн юм.

Сайгаа ууха һууха үедөө гэрэй эзэн ажал хэрэг тухайгаа, «сагаан алтанай» хуряалгада бэлдэлгэ тухай бидэндэ хөөрэнэ. Хонин бүриһөө 4 килограмм шахуу нооһо хайшалха зорилго урдаа табинхай. Отараднь мүнөө долоон зуу гаран хонин харууһалагдана.

Уданшьегүй хонишодой гэртэ киноаппарат таршаганашаба. Хонишодто кинофильм харуулһанайнгаа һүүлээр шэнэ газетэ, журналнуудые үгөөд, Цыдып автомашинаяа хүдэлгэбэ. Тиигээд аян замдаа гаража хонишодой удаадахи байра тээшэ шэглүүлээ һэн.

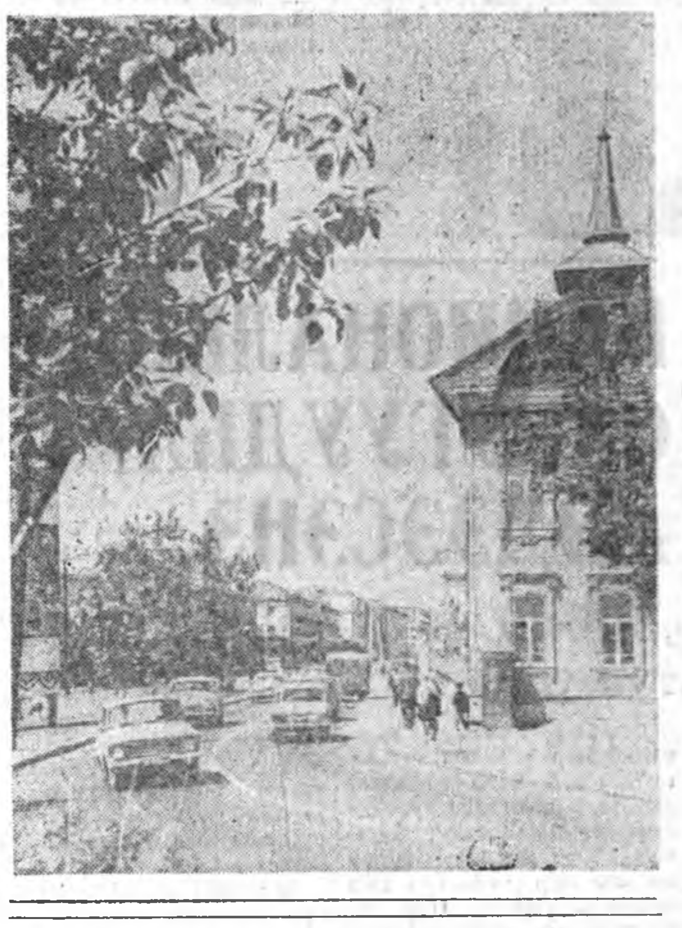
Автоклубай жолоошоноор хоёр жэл соо хүдэлхэ зуураа Цыдып Жамсаранов губиин харгыгаар 25 мянган километрһээ үлүү зай гаталаа. Тэрэнэй хаанашье ябахадань, хүндэтэй айлшан мэтээр хүлеэн абадаг байха юм.

Л. ФАДЕЕВ,
ТАСС-ай корр.

Агын Буряадай национальна округ.

НИИСЛЭЛ ХОТОМНАЙ РЕСПУБЛИКЫНГАА АЛДАРТА ОЙДО БЭЛЭДХЭНЭ

Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн һайндэр үдэрһөө үдэртэ ойртожо байна. Республикымнай ниислэл хотодо энэ абаһаар лэ мэдэрэгдэнэ. Улаан-Үдэ хото «һайндэрэйнгөө хубсаһа үмдэжэ, нэмэржэ байна». Ниислэлэймнай гурбан райондо һайндэртэ бэлэдхэлэй ажал бурьялан бусална. Дээрэхи зурагта — Улаан-Үдын Октябрьска районой, зүүн гарай зурагта — Советскэ районой, баруун гарай зурагта — Железнодорожно районой үйлсэнүүд харуулагдана.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

ДАЙШАЛХЫ ПОЧТАЛЬОН — ЭРХИМ МАЛШАН

Рэгдэн Галданович Жалсанов Хориин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр хүдэлжэ байхадаа, 1941 оной июлиин 23-да сэрэгэй албанда мордоһон юм. Хархис дайсаниие һамна бута сохихо зориг тиихэдэ тэрэнэй досоо бадаран байгаа бэлэй.

Ябаган сэрэгэй ротын сэрэгшэ Жалсанов 1943 оной . май һарада Вязьма город шадар анха түрүүшынхеэ байлдаанда хабаадалсаба. Тэрэ эндэ шаһатаба. Смоленск хото сүлөөлхын түлөө болоһон шанга тулалдаанай үедэ контузилагдаашье һаа, эмшэлгэдэ удаан хэбтэнгүй, дахинаа байлдаануудта хабаадалсажа ороо һэн.

Совет Латвиие сүлөөлхын түлөө хатуу шанга байлдаан боложо байба. Энэ байлдаанда Рэгдэн Галданович хоёр дахин шархатаа һэн. Түрүүшээр буугай һомон нэрэгүй хургыень таһа дайраад гараба. Һүүлээрнь окоп сооһоо бултагад гэхэтэйнь адли, дайсан зүүн гарыень хуха буудаба. Госпитальдо удаан хэбтэһэнэйнгээ һүүлээр почтальоноор томилогдобо. Түрэлхид болон нүхэдһөөнь баяртай мэдээсэл, бэшэгүүдые сэрэгшэдтэ асархадаа тэрэ баясадаг һэн. Гэбэшье Эхэ оронойнгоо түлөө байлдаанда баатарай үхэлөөр унаһан сэрэгшэд тухай гашуудалта мэдээсэлнүүдые тэрэ түрэлхидтэнь ябуулха баатай болодог бэлэй.

Р. Г. Жалсанов 2-дохи группын инвалид болоһон, дайнһаа гэртээ бусажа ерээшье һаа, түрэл колхоздоо ажаллажа эхилээ һэн. «Интернационал» колхозой түрүүлэгшын орлогшоор, һүүлдэ түрүүлэгшээр хүдэлһэн байна.

Һү һаалиин, хонидой фермэнүүдые даагшаар, зоотехнигээр хүдэлөө. Һүүлэй жэлнүүдтэ хусануудые харууһалаа. Эндэ һайнаар ажаллажа, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, «Эрхим малшан» гэһэн значогоор шагнагдаа бэлэй. Дайнһаа бусажа ерэһэн сагһаа хойшо түрэл колхозоо баян дэлгэр болгохын тулада Рэгдэн Галданович үнэн сэдьхэлһээ оролдон ажаллаа. Партиин өбкомой, райкомой, аймгүйсэдкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй 20 гаран Хүндэлэлэй грамотанууд, олон тоото үнэтэ бэлэгүүд энээниие гэршэлжэ үгэнэ.

Мүнөө Рэгдэн Галданович пенсидэ гараашье һаа, түрэл совхоздоо ажаллаһан зандаа.

О. ЦЫБИКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. Г. Жалсанов.

Авторай фото.

ФУТБОЛ

ЮҺЭДЭХИ НААДАНАЙ УДАА

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнуудай дунда ээлжээтэ — юһэдэхи уулзалга июниин 15-да үнгэргэгдэһэн байгаа. Энэ үдэр наадаһан бүхы команданууд сооһоо айлшаар ошоһон хоёр лэ командын футболистнууд талмайн эзэдые шүүжэ гараһан байна. Эдэниие шүүжэ гараһан байна. Эдэнэр хэд бэ гэхэдэ, манай «Сэлэнгэ», Томскын «Томлес» команданууд болоно. Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» командын футболистнууд энэ наадаяа үнгэргэхөөр Шэтын футболистнуудта айлшалһан байгаа. Тиихэдээ талмайн эзэдые 2:1 гэһэн тоотойгоор шүүхэдээ, хоёр очко өөртөө бэшүүлһэн байна. Мүн Томскын футболистнууд Красноярскын «Автомобилист» командада айлшалхадаа, эдэнэрээ 0:1 гэһэн тоотойгоор шүүгээ.

Нүгөөдэ командануудынь хэр зэргэ наадажа ябана хаб гэхэдэ иимэ: мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлээд ябаһан Урда-Сахалинай «Сахалин» команда Хабаровскын СКА-тай өөрынгөө стадион дээрэ наадалан юм. Талмайн эзэд эдэнэрээ, 4:1 тоотойгоор шүүжэрхибэ.

Томскын футболистнууд наадanай түрүүшын уулзалгануудые өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэжэ эхилһэн һааб даа. Тиихэдээ эдэнэр айлшаар ерэһэн командануудые шүүгээд лэ гарадаг байһан. Харин ээлжээтэ уулзалгануудаа Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнуудтай үнгэргэхөөр наашаа гараһан. Мүнөө эдэнэр үнгэргэгдөөд байһан табан уулзалгын гурбандань шүүгдэһэн, хоёрыень шүүжэ гараһан байна.

Мүн һүүлшынгээ хэдэн наада өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэһэн Благовещенскын «Амур» команда урда жэлнүүдэйхидтэл адли уулзалга бүхэнөө эрхимээр үнгэргэжэ, урагшаа гараһаар гаража эхилбэ. Эдэнэр һүүлшынгээ наадаанда Эрхүүгэй футболистнуудые 3:1 гэһэн тоотойгоор шүүгээд табиба. Мүнөөдөө табадахи һууринда гараһан Омскын «Иртыш» Новосибирскын «Чкаловец» командада айлшалхадаа, талмайн эзэдтэ 2:1 гэһэн тоотойгоор шүүгдэбэ.

Владивостогой «Луч» командада Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» команда айлшалһан юм. Эдэнэр 90 минутын туршада наадахадаа, 0:0 тоотойгоор тэнсэжэ, нэмэлтэ сагта наадаха болоһон. Тиихэдээ «Вулканай» футболистнууд талмайн эзэдтэ орходоо мэргэн байжа, 4:3 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, нэгэ очко өөртөө бэшүүлһэн байна. Мүн «Шахтер» (Прокопьевск) — «Динамо» (Барнаул) команданууд 1:1 тоотойгоор тэнсэжэ, нэмэлтэ сагай үгтэхэдэ, талмайн эзэд 3:2 тоотойгоор шүүгээ.

Ангарскын «Старт» Братскын «Сибиряк» командые 1:0 тоотойгоор шүүхэдээ, нэгэ табсан урагшаа дабшаһан байна.

Манай «Сэлэнгэ» ээлжээтэ уулзалгаяа июниин 22-то өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэ. Айлшаар Благовещенскын «Амур» команда ерэхэ юм.

Уншагшадай анхаралда июниин 20-ной байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ		Очко
1. «Сахалин»	9	6	2	1	21:11	13: 5	14
2. «Амур»	9	5	2	2	17: 7	13: 5	12
3. «Томлес»	9	6	0	3	21:14	16:10	12
4. «Сэлэнгэ»	9	5	0	4	17:16	9: 6	10
5. «Иртыш»	9	4	1	4	21:18	8: 6	9
6. «Вулкан»	9	3	3	3	22:20	7: 8	9
7. «Динамо»	9	3	1	5	26:26	9: 7	7
8. СКА (Х)	9	2	3	4	26:17	18:20	7
9. «Автомобилист»	9	2	3	4	24:23	10:13	7
10. «Чкаловец»	9	3	1	5	21:21	11:12	7
11. «Луч»	9	3	0	6	31:31	11: 8	6
12. «Старт»	9	2	2	5	21:25	7:13	6
13. «Аэрофлот»	9	2	1	6	21:25	10:13	5
14. «Шахтер»	9	1	2	6	17:22	6:12	4
15. СКА (Шэтэ)	9	1	1	7	24:27	8: 8	3
16. «Сибиряк»	9	1	1	7	13:18	1: 8	3

Ажаглалта: «Бүмбэгэ» гэһэн нэрэ доро үгтэһэн тоонуудые иигэжэ ойлгохо: түрүүшынхинь — нэмэлтэ сагтайгаар оруулагдаһан бүхы бүмбэгэ. Хоёрдохинь — 90 минутын туршада сохигдожо оруулагдаһан бүмбэгэнүүдэй тоо.

МАНАЙ БҮХЭШҮҮЛ ЭРХИМЛЭБЭ

Дүрэ буляалдалгаар хүдөөгэй бүхэшүүлэй дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Абакан хотодо үнгэргэгдэһэн юм. Бүхэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн энэ мүрысөөндэ Улаан-Үдэ хотын спортсменүүд — СССР-эй спортын мастер Виктор Баймеев, мастерта кандидадуул Манжуев, Гармаев гэгшэд хабаадалсаһан байгаа. Хүдөөгэй спортсменүүдэй дундаһаа СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хабаадалсаһан бүхэшүүлнай һайн амжалта туйлаба. Жэшээнь, 74 килограммай шэгнүүртэн сооһоо Манжуев дахинаа шалгаржа, хоёрдохи һуури эзэлһэн байна. Тиигэжэ тэрэ СССР-эй спортын мастерай нормо дүүргэбэ. Нүгөөдэ — 100 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй Илья Гармаев оронойнгоо эрхим бүхэшүүлэй дунда дүрбэдэхи һуури эзэлхэдээ, мүн лэ СССР-эй спортын мастерай нормо дүүргэһэн байна.

62 килограммай шэгнүүртэнэй дундаһаа хододоо шалгардаг, илангаяа һур харбаанай барилдаан дээрэ эрхим амжалта туйлажа, республикын арбан хоёр удаа чемпион болоһон Виктор Баймеев эндэ гурбадахи һуури эзэлбэ.

Дүрэ буляалдалгаар үнгэргэгдэһэн барилдаан дээрэ эрхим амжалта туйлаһан Улаан-Үдэ хотын бүхэшүүл — Баймеев Манжуев хоёр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө Красноярск хотодо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй наадаанда хабаадалсахаар үлөөгдэһэн байна. Тиихэдэ Илья Гармаев залуу барилдаашадай дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ үлөөгдэбэ. Энэ мүрысөөн июлиин 21—25-най үдэрнүүдтэ Алма-Ата хотодо үнгэргэгдэхэ юм.

Мүн РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын комитедэй бүхэ барилдаанай федераци СССР-эй спортын мастер, манай бүхэшүүл Валерий Иванов, мастерта кандидат Олег Алексеев гэгшэдые дүрэ буляалдалгаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ оруулһан байна.

Манай корр.

ХИЛЫН СААНАҺАА

телефон · телеграф · радио

БҮХЫ ДЭЛХЭЙН ЗОНОЙ АНХАРАЛ ТАТАНА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр США-да ошоод байһан ушар бүхы дэлхэйн олониитын анхарал татана. Хүндэтэ совет айлшанай президент Р. Никсонтэй хэжэ байһан хөөрэлдөөнүүд аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, түгшүүрил һуларуулха хэрэгтэ туйлай ехэ удха шанартай гээд газетэнүүд, информационно агентствэнүүд, радио, телевидени мэдүүлнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр США-да ерэлгэ Советскэ Союзай ба США-гай хоорондохи харилсаа һайжаруулгада, уласхоорондын байдалда ехэ нүлөө үзүүлхэ байна гээд «Болгариин «Работническо дело» газетэ тэмдэглэнэ. «КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдаһан эб найрамдалта программаяа Советскэ Союзай, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай залан сэхээр бэелүүлһэнэй ашаар хоёр гүрэнэй хоорондын харилсаан һайжаржа байна», — гэжэ БКП-гэй ЦК-гай орган бэшэнэ.

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй США-да ерэлгэ 1973 оной гол шухала хэрэг, КПСС-эй XXIV съезд дээрэ һайшаагдаһан эб найрамдалта программа бэелүүлгын шухала шата болоно гээд хаа хаанагүй сэгнэгдэнэ», — гэжэ Польшын «Трибуна люду» газетэ тэмдэглэнэ.

Эдэбхитэй, залан сэхэ ажал ябуулжа, баруун оронуудтай, тэдэнэй дунда США-тай үгэеэ ойлголсожо байһан ушар Советскэ Союзай, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай габьяа болоно гээд газетэ саашадаа бэшэнэ. Амгалан ёһоор зэргэ оршохо гуримуудта үндэһэлһэн совет-американ харилсаан, зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи харилсаан хүгжэхэдөө, уласхоорондын түгшүүрил һуларуулха байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин ямар зорилготойгоор США-да ошоод байһан ушарые манай парти һайн мэдэнэ. Энээнтэйнь һанал нэгэтэй байһанаа мэдүүлнэ гээд ПОРП-ын ЦК-гай орган тэмдэглэнэ. Энэнь бүхы хүн түрэлтэнэй амгалан тайбан ерээдүйе хангаха зорилготой бшуу.

«Р. Никсонэй президентын тушаалда хоёрдохёо һунгагдаад байһан үедэ Л. И. Брежневтэй уулзалга эгээн шухала уласхоорондын оршондо ехэ удха шанартай хэрэг болоно гэжэ Никсонэй засаг захиргаан сэгнэнэ», — гээд «Вашингтон пост» газетэ бэшэнэ.

«СССР-эй, США-гай хоорондохи харилсаанай һайжаржа, холбоо барисаанайнь хүгжэжэ байһан ушарые социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронууд һайшаана», — гэжэ Чехословакиин «Лидове демокрацие» газетэ тэмдэглэнэ.

Л. И. Брежневэй США-гай хүтэлбэрилэгшэдтэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд уласхоорондын түгшүүрил һуларуулха байна гэжэ Франциин «Насьон» газетэ бэшэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин албанай хэрэгээр США-да ерэлгэ Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаа һайжаруулха байна гээд Италиин «Унита» газетэ тэмдэглэнэ.

Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр США-да ерэһэн ушарые Каирай газетэнүүд үргэнөөр бэшэнэ.

США-гай, СССР-эй хоорондоо амгалан ёһоор зэргэ оршолго бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха арга олгохо байна гээд Японой «Иомиури» газетэ тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

НЬЮ-ЙОРК

США-гай КОМПАРТИИН ЦК Л. И. БРЕЖНЕВЫЕ АМАРШАЛНА

ТАСС

Албанай хэрэгээр США-да ерээд байһантайнь дашарамдуулан, Холбоото Штадуудай Коммунис партиин Центральна Комитет КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ амаршалгын телеграмма эльгээбэ.

Л. И. Брежневэй Холбоото Штадуудта ерэлгэ уласхоорондын хэрэгүүдтэ түүхэтэ удха шанартай, ниитын ба экономическа ондо ондоо байгуулалтатай оронуудай правительствануудай амгалан ёһоор зэргэ оршолгын политикын шэнэ илалта болоно гэжэ США-гай Компартиин ЦК тоолоно. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин США-да ерэлгэ бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри хэхэ байна.

«Дэлхэй дээрэ ядерна буу зэбсэгүүдэй нөөсэ хинаха, ядерна буу зэбсэг хорооха талаар хэгдэһэн алхам бүхэн дэлхэйн арадуудай аша туһада харюусаха байна», — гээд телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

Совет-америкын харилсаа хүгжөөлгэдэ Америкын ажалшад анхаралаа ехээр хандуулна гэжэ США-гай Компартиин ЦК тэмдэглэхэ зуураа, «Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондо худалдаа наймаа хэлгэ американ хүдэлмэришэдэй аша туһада харюусана» гээд мэдүүлнэ.

«Һайн ябыт, хүндэтэ нүхэр Брежнев! Манай хани ёһоной халуун амаршалга хүлеэн абыт!» — гээд США-гай Компартиин ЦК-гай үмэнэһөө США-гай Компартиин национальна түрүүлэгшэ Г. Уинстоной, Генеральна секретарь Г. Холлой гараа табиһан телеграммын түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

ПАРИЖ

«ГАЛАБЕРЭЙ ШАНГУУД» БАРЮУЛАГДАБА

ТАСС

Захагүй замбуулинай дайда шэнжэлхэ талаар СССР-эй Наукануудай академиин, США-гай аэронавтика ба замбуулинай дайда шэнжэлхэ национальна управлениин эдэбхитэй, ашаа үрэ ехэтэй ажал ябуулга хэһэнэй ашаар мүнөө үедэ научна дэбжэлтэ туйлаха шухала эрхэ нүхэсэл болоод байна гэжэ уласхоорондын «Галаберэй шангуудые» тогтооһон Франциин элитэ мэдээжэ промышленник Анри Галабер баяр ёһололой оршон байдалда шангуудые барюулха үедөө мэдүүлбэ.

Замбуулинай дайда шэнжэлгэдэ хэгдэһэн элитэ ехэ нээлтэнүүдэй, научна хүдэлмэринүүдэй түлөө жэл бүри барюулагдадаг «Галаберэй шангууд» энэ жэлдэ СССР-эй, Холбоото Штадуудай ба Франциин элитэ мэдээжэ гурбан эрдэмтэндэ: СССР-эй Наукануудай академиин математическа институдай профессор М. Я. Маровта, Корнеллскэ университедэй (Нью-Йорк штат) планетэнүүд хоорондын шэнжэлгэнүүдые хэдэг лабораториин замбуулинай биологиин талаар мэргэжэлтэ профессор Карл Саганда Һара шэнжэлхэ талаар уласхоорондын комиссиин түрүүлэгшэ, Франциин элитэ мэдээжэ астроном Одуэн Дольфуста барюулагдаа.

ОТТАВА

Индира Ганди Канадада

ТАСС

Индиин премьер-министр Индира Ганди Канадын премьер-министр П. Трюдогой уряалаар урда амаралтын үдэр эндэ ерэбэ.

Уласхоорондын зарим асуудалнуудаар, тодорхойлон хэлэхэдэ, Зүүн-Урда Азидахи байдал тухай, хоёр оронойхоорондын политическэ, худалдаа наймаанай, экономическа, научно-техническэ харилсаа хүгжөөхэ тухай асуудалнуудаар найман хоногой туршада хөөрэлдөө хэхэ байна.

НЬЮ-ЙОРК

ҺАРЫЕ ТОЙРОН ДАБШАХА ХЭМЭЛ ОДОН

ТАСС

«Эксплорер-49» гэжэ американ хэмэл одон июниин 15-да Һарада дүтэлжэ, багахан тусхай двигателиин туһаламжаар Һарые тойрохо замдаа гаргагдаа. 200 тухай килограмм шэгнүүртэй энэ хэмэл одон радиоастрономическа адаглалга хэхэ зорилгоор табигдаһан байна.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-до орохо тухай ФРГ-гэй хандалга

ТАСС

Бүрин эрхэтэ гэшүүн болгожо Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида ФРГ-е абахыень гуйһан правительствынгаа хандалгые ФРГ-һээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг адаглагша В. Гельхоф ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхаймда барюулба. ГДР-һээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг адаглагша Х. Грунерт урда тээхэнэнь иимэ мэдүүлгэ К. Вальдхаймда барюулаа гээд мэдээсэгдээ һэн. Тиин Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин бүри ехэ арга боломжонуудтай болохо талаар шэнэ алхам хэгдээ.

ООН-ой Уставһаа үндэһэлһэн бүхы уялгануудые даажа абаха, тэдэниие нангинаар сахихабди гэжэ Германиин хоёр гүрэн мэдүүлгэнүүд соогоо өөһэдыгөө уялгална.

Германиин хоёр гүрэнэй мэдүүлгэнүүд Аюулгүйн Соведэй үзэмжэдэ табигдаха байна. Аюулгүйн Соведэй зууршалга гаргаһанайнь һүүлээр Генеральна Ассамблей эсэсэй шиидхэбэри гаргаха. Германиин хоёр гүрэниие абаха тухай шиидхэбэри Генеральна Ассамблей бүгэдын дуугаар гаргажа, энэ жэлэй сентябрь һарада зарлагдаха ээлжээтэ сессиин эхиндэ эдэниие абажа шадаха гээд эндэ найдажа байһанаа мэдүүлнэ.

ПАРИЖ

Ехэ илалта

ТАСС

Маргарита Лонгын, Жак Тибогой нэрэмжэтэ пианистнуудай ба скрипачнуудай уласхоорондын XV конкурс эндэ дүүрэбэ. Совет скрипичнэ һургуулиин гайхамшаг илалтаар тус конкурс дүүрэһэн байна. Совет залуу скрипачнууд Руссудан Гвассалия, Михаил Копельман нэгэдэхи, хоёрдохи ехэ шангуудта хүртөө.

УРДА ВЬЕТНАМ. Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын мэдэлдэ байһан районуудта ажаһуугшад шэнэ, амгалан байдалдаа туйлагдаһан амжалтануудаараа омогорхоно.

Сүлөөлэгдэһэн нэгэ тосхондо ажаһуугша эхэнэр, тэрэнэй 17-той Лиен басаганиинь түрүүшын ургасын барайтар хатаажа байна.

АДН—ТАСС-ай фото.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

14.35 — Һүүлэй һонин. 14.45 — «Дактари» — телевизионно уран һайханай фильм (5-дахи сери). — «Арсалануудай гэр». США. 15.30 — 16.30 — Забһарлалга. 16.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Америкын Холбоото Штадуудта ошоод байһан тухай. 20.00— **Үнгэтэ телевидени.** Москвада боложо байһан баледэй артистнарай хоёрдохи уласхоорондын мүрысөөн. Гурбадахи тур. 21.00 — 21.10 — Забһарлалга. 23.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Америкын Холбоото Штадуудта ошоод байһан тухай.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

20.00 — «Шантаж» — телевизионно фильм. «Следствие ведут «знатоки» гэжэ циклһээ. 22.20 — Концерт.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Үдэ, ул. Ленина35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмна — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретарии — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36,63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 68-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественна приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолабораторная — 33-6-.

 ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00507. Заказ № 00444